“ရှေးခေတ်မြန်မာကဗျာများ”

လတ်ဗီးယား-ဗုဒ္ဓသာသနာပိုင်

ဘရင်ဘာနန္ဒာ-ရွှေးချယ်ပြီး

အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုသည်။

BURMESE CLASSICAL POEMS

SELECTED

and

TRANSLATED

by

The Most Rev. FRIEDRICH V. LUSTIG

Buddhist Archbishop of Latvia

“ဧရုန်းဒေတ်မြန်မာ ကဗျာများ”

လက်ဖြူးယား - ဗုဒ္ဓသာသနာပိုင်

အရှင်အာနန္ဒာ - ဝန်းချယ်ခြုံး

အဂလိပ်ဘာသာသို့ပြန်ဆိုသည်။

BURMESE CLASSICAL POEMS

SELECTED

and

TRANSLATED

by

The Most Rev. FRIEDRICH V. LUSTIG

Buddhist Archbishop of Latvia

Sole distributors in the USA & Canada
PARAGON BOOK GALLERY, LTD.
14 EAST 38th STREET
NEW YORK, N. Y. 10016

No part of this collection of translations may be reproduced in any form whatsoever (other than in Burma) without express permission of the Advisory Editor Margaret M. Kardell.

P_
31
L87

Printed and Published by U Khin Pe Gyi, Managing Director, Rangoon Gazette Limited, Rangoon. (Printer's Registration No. 0490). (Publisher's Registration No. 0338).

ခရေသုစာ ကျိုးပွါးစေရာဇဝင်

၊... ... ...မိမိ၏အသိကို သတင်းဝေးသား ဖြန့်ချိပေးကမ်းခြင်း၊ မိမိမသိလေးသည်ကို သည်းပေးခြင်းဖြင့်၊ ကျန်ပ်တို့ ဗဟုသုတ ဝန်ဆောင်း၏ -

နေပဲ(လ)(၈)ဘုရင်ထောဘာဘ်၏ (ဆောင်ပဒ်ကို) ပတ်ထရပ်(က)
(၁၃၀၄ - ၁၃၇၄) က ထပ်ဆင့်ဖော်ပြသည်။

To Knowledge:

"..... we **acquire** knowledge by giving and receiving."

Robert, King of Naples
(as quoted by Petrarch. C.E. 1304-1374)

မာတိကာစဉ်

ကျေးဇူးတင်လွှာ။ ....

အခြီး။ ....

ရွေးချယ်သောကဗျာများ။

ဆေးတံဘို့	မယ်ခွေ	...	၁
လူကလေးရေ့		....	၂
တောင်တော		...	၄
တပေါင်းလ		....	၆
ပဲတောက်ခွေဝါ	ဦးကြေး	....	၅
လှည်းယဉ်တော်ကြွကြွ (လေးချိုး)	ဦးရာကျော်	...	၆
တောဖဲ့	လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်	....	၈
ပင်လယ်ခရုများ	ဦးကြင်ဥ	....	၉
တော်ကဆုန်	ဦးကြေး	...	၁၀
စံပယ်ပန်း	ဦးပုည	....	၁၁
အကျတ်ဘယ်မှာဝေးတော့မည်	သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ	....	၁၂
စစ်ခြီ	ဦးကြင်ဥ	....	၁၄
တောပန်းများ	ဦးကြေး	....	၁၅
ချေသား		....	၁၆
မိုးဖဲ့	မြဝတီမင်းကြီးဦးစ	....	၁၇
သဲစွဲမှတ်စေချင် (အဘက သားကို ဆုံးမခန်း)	ဆားတုံဆရာတော်	....	၁၁

CONTENTS

		PAGES
Acknowledgements		
Foreword		
Selections		
Short Pipe	Mae Khwe	... 1
Lu-ga-lay	Author unknown	... 2
Mountains and Forests	Author unknown	... 3
The Month of Tabaung	Author unknown	... 4
The Golden-Yellow Padauk	U Kyaw	... 5
Carved Bullock-Cart	U Ya Kyaw	... 6
Song of the Forest	Princess Hlaing-Teik-Kaung-Tin	... 8
Sea Snails	U Kyin U	... 9
The Royal Kason	U Kyaw	... 10
Jasmine	U Ponnya	... 11
Deliverance Cannot Be Far Distant	Shin Maharattathara	... 12
Military March	U Kyin U	... 14
Forest Flowers	U Kyaw	... 15
Dearly Loved Son	Author unknown	... 16
Rain	Myavadiwungyi U Sa	... 17
Take to Heart (A Father's Admonition to Son)	Sahton Sayadaw	... 18

မာတိကာစဉ်

မြမန်းစကြာ	ဦးပုည	၂၁
ဆေးလိပ်သောက်ဆောင်	မယ်ခွေ	၂၂
လယ်သမား	ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ	၂၃
ကောက်ခိုက်သီချင်း		၂၄
မယ်ခုမျော်	လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်	၂၅
ချစ်ပုန်းငယ်မှကြိုက်ဆုံ - အဲချင်း	မောင်ထွား	၂၇
ပြုံးမိတယ်	ဦးကြီး	၂၈
မြက်ပညာ	စတုရဂံဗလနှင့်နေမျိုးမင်း ထင်ကျော်ခေါင်	၂၉
ဒါနဖွဲ့	ရင်တေဇောသာရ	၃၁
သံဝေဂ	ဦးခိုင်	၃၃
ပူသမျှ	ဦးကြော့သီး	၃၄
ခွေင့်မဖန်	ဦးကြော့သီး	၃၅
စမ္မတာ(မျက်ဖြေလက်ဝ)	အနန္တသူရိယ	၃၆
မိုဂြမ်းပြုသော စာအုပ်များ		၃၇
ရုက္ခဗေဒအခေါ် အဝေါ်များ		၃၈

CONTENTS (*Contd.*)

		PAGES
Mya Man Setkya	U Ponnya	... 21
Present of a Cheroot	Mae Khwe	... 22
A Peasant	Wungyi Padethayaza	... 23
Paddy Planting Song	Author unknown	... 24
I Am Longing	Princess Hlaing Teik-Kaung-Tin	... 25
Love in Secret Encountered	Maung Thwa	... 27
I Would Smile	U Kyi	... 28
Noble Wisdom	Chaturinga Bala and Nemyo Min Tin Kyaw Khaung	29
Donations (Dana)	Shin Tezothara	... 31
Remorse	U Khaing	... 33
Painful As It Is...	U Kyaw Thamee	... 34
No Cooling of Anguish	U Kyaw Thamee	... 35
The Nature of Things (Release from Anger)	Anantasuriya	... 36
Sources & References	—	... 37
Botanical Glossary	—	... 38

"ကျေးဇူးတင်လွန်း"

ကျန်မ၏ အမေရိကန် ဘာသာစကား သင်တန်းသို့ လာရောက် ဆည်းပူးကြသော သင်တန်းသားများထဲမှ မြန်မာရဟန်းတော် တပါးက ကျန်မနှင့်ကျန်မ ခင်ပွန်းသည်အား၊ သူ၏ ဆရာသမား တဦးဖြစ်သူ အရှင်အာနန္ဒာနှင့် တွေ့ဆုံ ပေးပါဘည်။ အရှင်အာနန္ဒာမှာ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့်တကွ၊ မြန်မာတို့၏ နေမှ ထိုင်မှုအပြင်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာဌ အထူးသက်ဝင်ယုံကြည်စွာဖြင့်၊ လေ့လာလိုက်စား နေသူပင်ဖြစ်ပါသည်။

အရှင်အာနန္ဒာ၏ နောက်ကြောင်းမှာ စိတ်ဝင်စားလှဘုယ်ရာ ကောင်းလှ ပေသည်။ ထူးထွေ ကဲ့ပြားလှသည့်၊ ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ် အမျိုးမျိုး၌၊ နှစ်ရှည် လများ နေထိုင်လာခဲ့ရသူ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ၊ ယဉ်ကျေးမှုရေးရာနှင့် ပတ်သက် လာလျှင်၊ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်၊ ထိုးထွင်းသိမြင် နားလည် သဘောပေါက်တတ် သော သူပင်ဖြစ်ပါ၏။ (၁၉၁၂)ခုနှစ်တွင်၊ အင်္ဂလန်နိုင်ငံသား၌၊ ၎င်းအား မွေး ဖွားခဲ့၏။ ပြင်သစ်ပြည် ပဲရစ်မြို့ရှိ ပြင်သစ်ကောလိပ် (College de France) တွင် ပါမောက္ခဆင်(လ)ဗန်လယ်ဗ၏ ထံမှ၊ အရှေ့တိုင်း ဘာသာစကားများကို ဆည်းပူးခဲ့၏။ အသက်(၁၈)နှစ်တွင် လတ်ဗီးယားဌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ပေသည်။ အရှေ့ဖျားဒေသဌ ခရီးဥဒဟို သွားလာခဲ့၏။ တရုပ်ပြည်နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကာလအတန်ကြာမျှ နေထိုင်ခဲ့ပေသည်။ မြန်မာပြည်တွင် လွန်ခဲ့ သည့် (၁၇)နှစ်ခန့်က စတင်၍နေထိုင်လာပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် မြန်မာမဌ သူအထူး သဖြင့် စိတ်ပါဝင်စားလာပေ၏။ ၁၉၆၂ခု မေလတွင် သူ၏ဆရာဖြစ်သူ သာသနာပိုင် တင်နီဆင်း(စ)၏ ဥာန်ကြားချက်အရ၊ ယခုအိန္ဒိယပြည်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိသော ဒလိုင်လားမား က အရှင်အာနန္ဒာအား လတ်ဗီးယား သာသနာပိုင်ဘွဲ့ကို နှင်းအပ် လိုက်ပေသည်။

အရှင်အာနန္ဒာနှင့် ကျန်မတို့ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးကြသည့်အခါတွင် မြန်မာ ကဗျာများအား အင်္ဂလိပ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရန် သူစတင်ဝင်စားနေသည့် အဖြစ်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျန်မတို့ကလည်း၊ ဝိုင်းဝန်းအားပေးပြီး လုပ်ငန်း အကောင် အထည် ပေါ်ပေါက်အောင် ကြိုးပမ်းရန်၊ သူ့အား တိုက်တွန်းပါသည်။ ဤတွင် အရှင်ဣန္ဒဝံသ (ခမ္မာစရိယ) နှင့်တကွ အခြားသံဃမ်း နီးစပ်ရာ ရဟန်းတော် များ၏ အကူအညီပြင့် သူ၏လုပ်ငန်း စတင်ပါတော့သည်။

ACKNOWLEDGEMENTS

A young Burmese *Upazin* (monk) who was one of the first pupils in my American Conversation classes later introduced my husband and me to his Guru, The Most Reverend Friedrich V. Lustig, whom we found to be a most interesting expounder on Burmese culture, the Burmese way of life and Buddhism.

Having lived midst many different cultures for long periods of time The Reverend Lustig's background is such that he brings to any cultural discussion a broad symphony of understanding. He was born in Estonia in 1912, studied Oriental Languages under Professor Sylvain Levi at the College de France in Paris, and joined the Buddhist order in Latvia at the age of eighteen. He has traveled extensively in the Far East having spent quite some time in China and Thailand. For the last seventeen years he has been living in exile in Burma, a country in which he is deeply interested. (I) In May of 1962 after the demise of his Guru, The Most Reverend Archbishop Tennisons, The Reverend Lustig was elevated as Archbishop of Latvia by His Holiness the Dalai Lama who is now living in exile in India.

In the course of our discussions with the Reverend Lustig we found that he enjoyed interpreting Burmese poetry and so we encouraged him to set down a number of his translations of Burmese classical poems. This he did in conjunction with Reverend Eindawuntha and other monks of his acquaintance.

---

(1) In 1952 the Government of the Union of Burma published a musical collection entitled "Classical Burmese Music"—Prepared For Piano By the Right Rev. Friedrich W. A. Lustig. After The Piano Presentation By Saya Myaing Under The Supervision of U Po Lat, Secretary, Ministry of Union Culture.

အရှင်အာနန္ဒာ၏ ဘာသာပြန် ကဗျာများကို မြန်မာမိတ်ဆွေနှင့် နိုင်ငံခြားမိတ်ဆွေများအား၊ ပြသကြည်ရာ၌၊ အများအပြား စိတ်ပါဝင်စားလာကြပြီး၊ လူတိုင်း သိရှိ ခံစားနိုင်အောင် ဖြန့်ချိရန် ၎င်းတို့က တိုက်တွန်းကြပါသည်။ ဤသို့လျှင် ဘာသာပြန် ဤကဗျာကျမ်းကို ပံ့ပိုးထုတ်ဝေရန်၊ကျွန်မတို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်ပါသည်။

ထိုနောက်၊ ကျွန်မတို့တတွေ့ လုပ်ငန်းကို စတင်ကြပါတော့သည်။ တကြောင်း ချင်း၊ တပိုဒ်ချင်း၊ ဟန်ပန် အနေအထားနှင့်တကွ၊ ဘာသာပြန်ဆိုမှု၊ စာဆို၏ အယူအဆ၊ မပျက်ပြားအောင် ဘာသာပြန်ဆိုမှုတို့အတွက် ကြိုးပမ်းရပါသည်။ နိုင်ငံခြားသားများ မြန်မာကဗျာကို အာရုံခံစားနိုင်စေရန် စာဆို၏မူရင်းအာဘော် အတိုင်း တိကျရေးမှာ အထူးပင် အရေးကြီးလှပေသည်။ ဟန်ပန်အနေအထား ဆန်းစစ်ရေး၊ ဘာသာပြန်ဆိုချက်များအား တခုနှင့်တခု နှိုင်းယှဉ်ဆန်းစစ် ဝေဖန်ရေး၊ ဘာသာပြန်ဆိုရန် သင့်တော်မည့် မြန်မာကဗျာများ ရွာဖွေစုဆောင်းရေး စသည်တို့အတွက် မြန်မာကဗျာ ဝါသနာရှင်များနှင့် သုတေသီများ၏ အကူအညီကိုလည်း ယူရပါသည်။ ဘာသာပြန် လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်နေသူများအတွက် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုချက်သာမက မြန်မာကဗျာကိုလည်း ပူးတွဲ တင်ပြထားသည်ပင်ဖြစ်ရာ၊ ၎င်းတို့အနေနှင့် ကျွန်မတို့၏ ကြိုးပမ်းချက်အပေါ် ၌ ထပ်မံ အရောင်တင်လိုက တင်နိုင်သည်ပင်ဖြစ်ပေ၏။

နိုင်ငံခြားဘာသာရပ် တခုခုကို လိုက်စားသူတိုင်း တွေ့ကြုံ ရတတ်သည့် အခက်အခဲတခုရှိ၏။ ရာသီဥတု၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အယူအဆ အတွေးအခေါ်၊ ကိုးကွယ်သည်ဘာသာ - သမိုင်းအစဉ်အလာ စသည်ဘို့ ကဲ့ပြားချက်ပေါ် တွင် မူတည်၍ လူမျိုးတမျိုးနှင့်တမျိုးအာရုံခံစားချက်ကို သရုပ်ဖော် ရာ၌ သူ့ ရှေဒါင့်မှသူ့ အမြင်ဖြင့် သရုပ်ဖော် သွားတတ်ပေသည်။ တဦးနှင့်တဦး တချင်မှလည်း တပေမည်။ အထူးသဖြင့် အရေတိုင်း၏ ဗုဒ္ဓဝါဒ အတွေးအခေါ် သဘောတရားများ၏ နက်နဲပုံကို ကမ္ဘာသုံး အင်္ဂလိပ်ဘာသာရပ်သို့ ယန္တရိုင်ခြားသားများက အဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆိုရာ၌ အမျိုးမျိုး၊ ထွေပြားသွားတတ်ပေသည်။

ဤစာအုပ် ဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အခါနှယ်၍ အကြံဥာဏ် ပေးကမ်းကာ ဝိုင်းဝန်းကူညီကြသော မြန်မာနှင့် နိုင်ငံခြားသား မိတ်ဆွေများအား ကျေးဇူး အထူးတင်ရှိပါ၏။ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် စိကုးရာ၌ ကူညီသူ မစ္စစ်ကျွန်

We shared these interpretations among Burmese and foreign friends. Much interesting discussion ensued and many people urged us to share these poems with all and this we decided to do.

We then set to work in earnest and had to decide on such issues as strict line and style translation versus interpretation of ideas and opted for this latter approach as we felt it would prove more interesting to most foreigners. To Burmese scholars and philologists we leave the more important academic tasks of analysis of style, comparison of various translations, and the presentation of a compilation of all Burmese poems that lend themselves to translation. For the "armchair" translators we have included the Burmese Text so that they might have the enjoyment of improving upon our work.

As any student of a foreign language soon learns, there are many ways of expression in his own language which do not have exact equivalents in other languages due to differences in climate, culture, philosophy, religion, and history. These differences are perhaps most difficult to overcome when moving from a philosophically oriented Buddhist script language to the theocentrically based International English language used by most world travelers today.

ဒဗလျူနို (၈)၊ အကြံဥာဏ် ပေးကမ်းခြင်းဖြင့် ပိုင်းဝန်းကူညီသူ ပါမောက္ခ ဦးအေးမောင်။ သီးခြားဘာသာပြန်ဆိုခြင်းဖြင့် ကူညီသူ ဦးစမ်းမောင် တို့အား လည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ အရှင်အာနန္ဒာ၏ လက်ရာက ခန့်မှန်းခိုင်ရန်အတွက် ၁၉၅၂ခုနှစ်၌ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန အတွင်းဝန် ဦးဘိုးလတ်၏ ကြီးကြပ် စီစဉ်ချက်အရ စန္ဒယားဆရာမြိုင်၏ စန္ဒယား တီးကွက်ကို ကမ္ဘာသုံး ဂီတ သင်္ကေတဖြင့်၊ အရှင်အာနန္ဒာ ပြုစုလိုက်သော 'ရေးရိုးမြန်မာပန်တျာ' အမည်ရှိ ဂီတသင်္ကေတ ကျမ်းတကျမ်းကို ရရှိသည့် အကူအလည်း ကျေးဇူးတင်ရှိပါ၏။ မြန်မာကဗျာမျိုးကို လက်နှိပ်စက်ဖြင့် ရိုက်ပေးသော ဒေါ် ဒေါ်လှိုင်။ ရက်ပေဒ စာအုပ်မျိုးတွင် စိတ်မဝင်စားဘဲ ကဗျာမှဉ်သာ စိတ်ဝင်စားစာဖြင့် ကျန်မအား အကူအညီပေးသူ ကျန်မ၏ ဥယျာဉ်မှူးနှင့်တကွ စာမူအသားသားကို ဘတ်ရပြီး အကြံဥာဏ် အမျိုးမျိုး ပေးကြသော မိတ်ဆွေများအားလည်း ကျေးဇူး တင်ရှိပါသည်။ စင်စစ်အားဖြင့် ဤစာအုပ်မှာ၊ တဦးတယောက်တည်း၏ ကြိုးပမ်း မှုကြောင့်မဟုတ်ဘဲ အများ၏ ကြိုးပမ်းချက်ကြောင့်၊ အကောင်အထည် ပေါ် ပေါက်လာရသော စာအုပ်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ အယွအဆ ကဲပြားချက်များရှိ ပါကလည်း၊ ခွင့်လွှတ်ပါရန် အနူးအညွတ်၊ တောင်းပန်အပ်ပါ၏။

လွန်ခဲ့သည့် သုံးနှစ်တာမျှသော ကာလပတ်လုံး မြန်မာနိုင်ငံထုတ် အင်္ဂလိပ် သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများမှ ရရှိသော အတွေ့အကြုံဖြင့် ပါဠိနှင့်မြန်မာ ကဗျာကို ခေတ်သုံးမြန်မာစကားပြေသို့ ပြန်ဆိုရေး၊ သို့မဟုတ် ကမ္ဘာသုံး အင်္ဂလိပ် ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရေးထက် ပိုမိုစိတ်ဝင်စားဘွယ်ရာကောင်းသော လုပ်ငန်းမရှိပြီ ဟု၍၊ ကျန်မတို့ ခန့်မှန်း သိရှိရပါသည်။ ကဗျာတခုကို ဘာသာစကား တခုခုသို့ ပြန်ဆိုရာ၌၊ မိမိ နိုင်ငံ နင်းနှင်း ပြောဆို သုံးစွဲနေသော၊ ဘာသာစကားသို့ ပြန်ဆို ရသည့် အဖြစ်ကား ပိုမို ကောင်းမွန်ပြီး အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝနိုင်ပေသည်။ လတိုင်းလည်း ဤသို့ ကြိုးစားစေချင်သည်။ အခြားသုမျှား ကြိုးစားအားထုတ်ရန် ကိုလည်း ကျန်မတို့က တိုက်တွန်းအပ်ပါ၏။ ဤသို့ ကြိုးစားရင်းဖြင့် တဦးနှင့် တဦး သိရှိနားလည်မှု ပိုမိုထွန်းကားလာမည်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

မဘဂရက်၊ အမ်၊ ကားဒဲ(လ်)၊
အကြံပေး အယ်ဒီတာ၊

We are indebted to many Burmese and foreigners who helped and who gave their time and ideas: particularly to Mrs. John W. Neave for her assistance in helping us to achieve a smoother presentation in English, to Professor U E Maung for his helpful suggestions, to U San Maung for his independent translations which we used to check against The Reverend Lustig's, to Daw Dolly Khaing for the typing of the Burmese sections, to my Burmese gardener who disagreed with the botany books, and most of all to those who have read the manuscript and given their suggestions. Certainly our results are a composite effort and many points strongly argued had to be compromised and will be disputed.

We know from reading Burmese English language newspapers for the past three years that there is probably no more interesting subject in Burma than that of the proper interpretation of Pali and of poetical Burmese into modern Burmese or into International English. And quite obviously no interpretation of a poem in any other language of sounds can give the exact true flavor and meaning as in its own language of sounds but one can try. And in the trying perhaps we may encourage others to try and we shall all gain from our further mutual understanding.

Margaret M. Kardell,
Advisory Editor.

October 31, 1966.

ဘာသာ

ကဗျာလက်ဝဿည်၊ လူတဦး တယောက်အား ၎င်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်ထက် ပိုမိုရင်းကျက် တည်ကြည်စေပြီး အတွေးအခေါ်လည်း ပိုမို ရင့်သန်စေနိုင်၏။ ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သော ဘဝလမ်းခရီးကြောင့် တွေဝေယိမ်းယိုင်လျက်ရှိသော စိတ်ဓါတ်အား - ကဗျာလက်ဝဿည်ဖြင့်သာ -တည်ငြိမ်သည့်အပြစ်သို့ ရောက်စေနိုင်၏။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုရလျှင် ကျန်ုပ်တို့ နေ့စဉ်ကြုံတွေ့နေရသော ဘဝဇာတ်ခံအား လည်း၊ ချစ်ခင်နှစ်လိုဘွယ်သောအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိစေရန် ကဗျာလက်ဝကသဝလျှင် ပို့ဆောင်ပေးနိုင်ပေသည်။

'ယဉ်ကျေးမှု' ဟူသော စကားရပ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို လူတိုင်း၏ စိတ်အာရုံအား လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်သည်၊ ကဗျာဖြင့် ပြည့်ဝသော ခံစားချက်များဖြင့်သာ သရုပ်ဖော်ပေးနိုင်စွမ်းရှိပေသည်။ ဤသို့သော ဂုဏ်ဒြပ်မျိုး ရှိခြင်းကြောင့်ပင် ဂီတဆန်သော မြန်မာ့ကဗျာ၌ ကျန်ုပ်အာရုံ ကပ်ငြိမိပြီး မြန်မာ့ကဗျာကို မလိုက်စားဘဲ မနေနိုင်သော အဖြစ်မျိုးသို့ ရောက်ရှိလာရခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

လူလောကတွင် သရုပ်ဖော်စရာကား များပြားလှပေ၏။ မြန်မာ့ကဗျာတွင် ဘဝနှင့်ပတ်သက်၍ စိတ်အာရုံခံစားမှုနှင့် စာရိတ္တရေးရာ အတွေ့အကြုံများကို ထူးထူးကဲကဲ သရုပ်ဖော်ထားပေသည်။ သာမန်လူတန်းစား တဦး၏ ဘဝအတွေ့အကြုံကို လေးလေး နက်နက် သရုပ် ဖော်ထားရာ၌၊ မကြာခဏ ဆိုသလိုပင် ထိုသရုပ်ဖော်မှု ပါဝင်သော ကဗျာသည် ဂီတအဖြစ်သို့ အသက်သွင်းခြင်းကိုပင် ခယူရရှိပေသည်။ ထိုကြောင့်ပင် ဂီတဆန်သော မြန်မာ့အနုပညာသည် နှစ်ပေါင်းကြာညောင်းလာသော်ငြားလည်း ယနေ့ထက်တိုင် ဂုဏ်မသိမ်ဘဲ ထယ်ထယ်ဝါဝါဖြင့် အသွေးအရောင် ကြွယ်ဝ ကောက်ပြောင်မြဲ တောက်ပြောင်နေကာ ကဗျာဝါသနာရှင်တို့၏ စိတ်အာရုံအား အမြဲတမ်း လှုံ့ဆော်နှိုးဆွနေဆဲပင်ဖြစ်ပေ၏။

မြန်မာ့ကဗျာသည်၊ ကျန်ုပ်အဘို့တွင် ထူးကဲသော အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်လျက်ရှိပေ၏။ မြန်မာလူမျိုးတို့သည်ကား စာနာမှတရား ပြည့်ဝလှ၏။ ရရှိခံစားအပ်သော စာနာမှကိုလည်း အတုန့်အပြန်အားဖြင့် ပြန်လည် ကျေးဇူးပြုတတ်၏။ လူမျိုးတမျိုးအနေနှင့် မွေးရင်းဗီဇ ထက်သန် ပြောင်မြောက်လှ၏။ ၎င်းတို့သည်

FOREWORD

Poetry enobles a person and elevates him above his petty environment. It can guide a wavering mind through the daily rough course of life to a safer position. And, in a way, it can make our everyday life a thing of beauty.

Only poetic, elevated emotions, stirring the imagination of all, can lay bare the meaning of a culture. For this reason I am attracted by Burmese lyrical art and find the poetry of Burma irresistible.

Apart from universal human themes, ever present in Burmese poetry is an intense expression of a spiritual way of life and the ethical experience. The profound active humanism of the common man is verbally outlined in a form which often turns their poetry into music. That is why the Burmese lyrical art with centuries-old traditions, rich and variegated, arouses a wondering and eager interest.

Burmese poetry has for me a quite special significance. A people of rich and responsive human sympathy, the Burmese are very gifted as a race. They built Pagan, a striking testimony to their spiritual insight. A nation which has such capacity possesses inexhaustible possibilities.

ၵင်းတီ၏ စိတ်ဓါတ်ရေးရာ ၸမ်းဥာဏ်ရည်ထက်သန်ပုံကို သက်သေ ထူပြရာရောက်သည့် ရှမငြိုးနိုင်သော ပင်ကိုသော မြို့မျိုးကိုလည်း တည်ဆောက်ခဲ့၏။ ဤကဲ့သို့သော အရည်အချင်းမျိုး ပြည့်ဝသည့်လူမျိုး၌ အမျိုးမျိုး အထွေထွေ စွမ်းဆောင် နိုင်သော အရည် အသွေးမှာ မကုန်ခမ်း နိုင်အောင်ပင် များပြားလှပေ၏။

ယခုဖေါ်ပြပါ မြန်မာ ကဗျာများကို အင်္ဂလိပ် ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုရာ၌ အဓိပ္ပါယ် တိကျမှန်ကန်စေရန်နှင့် ကဗျာစာဆို၏၊ အာဘော်အတိုင်း ရှိနေစေရန်၊ တတ်နိုင်သ၍၊ ကျွန်ုပ်ကြိုးပမ်း ထားပါသည်။ သို့သော် ကဗျာကို မြင်ကာမျှဖြင့် ကဗျာစာဆို၏ စိတ်ကူးထဲသို့ ဝင်ရောက် ဆန်းစစ်ရသည့် အရေးမှာ မလွယ်ကူလှပေ။ သချာပစ္ဆာတရပ်ကဲ့၊ တုက်ချက်သကဲ့သို့၊ တိတိကျကျ၊ အဖြေထုတ်ချင်မှလည်း ထုတ်ပေမည်။ သို့သော် ကျွန်ုပ်အနေနှင့် တသမတ်တည်း ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း ဆောင်ရွက်လာခဲ့ပေသည်။ ဤကျမ်းကို ပြုစုရာ၌ ခက်ခဲသော ကဗျာများကို ခဲခြမ်းစိတ်ဖြာပေးသည့်၊ အရှင်ဣန္ဒဝံသ (ဓမ္မာစရိယ) (ဗောဓိကုန်းကျောင်းတိုက်၊ ရန်ကုန်) နှင့်၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက် အကူအညီ ပေးသော မောင်အောင်ခင် တို့အားလည်း ကျေးဇူးအထူး တင်ရှိပေသည်။

မြန်မာ့ကဗျာမတွင် ဂရ လဟု စသည့် အသံတိမ်၊ အသံနက်သော်သိမ့်၊ သတ်သြဘာ၊ သာယာငြိမ့်ငြောင်းစေမှ စသဖြင့် အသံအားဖြင့်၊ သာယာနာပျော်ဘွယ်ဖြစ်စေသည့် စပ်ဆိုမှုများလည်း များပြားလှပေသည်။ ယခုအခါတွင် ဤကဲ့သို့သော ကဗျာမျိုးကို အဓိပ္ပါယ် ဖေါ်ထုတ်ရေးမှာ မလွယ်ကူလှပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြန်မာ့ကဗျာ၌ စပ်ဆိုဖွဲ့နွဲ့မှု တင်စားမှု အစရှိသည်တို့မှာ အဓိပ္ပါယ်တမျိုးထက်မကဘဲ၊ အမျိုးမျိုး ထွေပြားနိုင်သောကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေ၏။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာခန့် အတွင်း၌လည်း သိပ်ပံပညာရပ် တိုးတက် ထွန်းကားလာမှုကို အကြောင်းပြု၍ မြန်မာ့ ဝေါဟာရ၌၊ စကားလုံး အသစ်အဆန်းများ၊ အဓိပ္ပါယ် အသစ်အဆန်းများ ဖြည့်လျှမ်းလာခဲ့ပေသည်။ အချို့စကားလုံးများမှာ အသုံးနည်းပြီး ပေါရာဏအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားရပေသည့်။ ဤအကြောင်းကြောင့်ပင် မြန်မာ့ကဗျာကို မြန်မာတဦးပင်လျှင် ကဗျာစာဆို၏ မူရင်း အာဘော် အတိုင်း၊ မူရင်းအထင်အမြင် အတိုင်း မမြင်နိုင်တော့ဘဲ၊ ကဲ့ပြားသော အသိအမြင်ဖြင့်သာ၊ ရှုမြင်တတ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် ရှေးခေတ်ကဗျာအချို့ကို ၂၀ဘသာ ပြန်ဆိုရာ၌၊ အခက်အခဲလည်း တွေ့ခဲ့ရပေ၏။

In translating these Burmese poems I have tried to catch the correct meaning and to remain scrupulously faithful to the author's expressions. But to see what a poet or poetess saw passing before his or her mind's eye when the original lines were composed, is something which cannot be solved like a mathematical formula. I worked patiently and conscientiously, and am grateful to Rev. Eindawuntha, a Buddhist monk of Bawdigone Kyaung, Rangoon, who offered counsel to me in analysing the most perplex metrical lines; and to Maung Aung Khin for his practical assistance.

The Burmese patterns of intonation and well recognized melodic phrases of the times obviously governed the original compositions. Today to decipher such particular words or groups of words sometimes makes one uncomfortable, because Burmese word arrangements may often express more than one meaning. Also during the last two centuries or so the Burmese language has been greatly enriched by the accession of new words and new meanings due to scientific advancement. In the process a large number of old words and arrangements have become obsolete; and the Burmese reader often has a present understood meaning quite different from the original. Some of the difficulties encountered in translating older poems stem directly from these circumstances.

ယခုကျွန်ုပ်ဘာသာပြန် မြန်မာ့ကဗျာများကို ဘတ်ရှရသော နိုင်ငံခြားသား တဦးတယောက်သည် ကဘဆန်သော မြန်မာ့ကဗျာဦး စိတ်ငင်စားကာ ကဗျာ ဥာဏ်ရည်ပြည့်ဝသော မြန်မာလူမျိုးတို့၏ အတွေးအခေါ် အယူအဆနှင့် ခံစား ချက် အဝဝအား အနည်းငယ်မျှပင် ဖြစ်စေ ရှုတတ် မြင်တတ်သည်ဟု ဆိုလျှင်ပင် ကျေကျေမ်းပြုစုရကျိုး နပ်ပေပြီဟု ယူဆမိပေသတည်း။

'ဘရှင်ဘာနန္ဒ'

လတ်ဗီးယား ဗုဒ္ဓသာသနာပိုင်။
အက်စတိုးနီးယား လတ်ဗီးယားနှင့်
လစ်သူအင်နီးယား၏ သံဃရာဇာ။
ရှေတိုကုံစေတီတော်ကြီး၊ ရန်ကုန်မြို့။

၁၉၆၆ - ၃၊ ပြော်လ (၂၆) ရက်နေ့။

I shall consider my labor amply rewarded if these translated Burmese lyrics prove interesting to today's foreigners and help them share, even in a very small degree, the innermost thoughts and feelings of the talented Burmese people.

Friedrich V. Lustig (Ashin Ananda),
Buddhist Archbishop of Latvia,
Sangharaja for Estonia, Latvia & Lithuania,
Great Shwedagon Pagoda, Rangoon.

April 26, 1966.

ငဆေးတံတို

ဆေးတံဘို တည့်သောက်၊ ရောသောက်တော့ပေး၊
မယ့လိုက်က မိုက်လိုထင်၊ ယ့လိုက်ပြန်က ကြိုက်လိုထင်၊
သောက်ရောင်၊ ကကင် ဝင် တောင်ခဲ့ကဲ့၊
ညိုနွဲ့ရွဲ့လေး။ ။

"ပယ်ခဲ့"

SHORT PIPE

A pipe...a puff...
short as a finger...
I give you
for smoking.

"If I do not take it
you will think me crude
If I accept it
you will think I like you.

If you want me
to smoke it
put it near the bed,
my dear one."

Mae Khwe.

Mae Khwe was the daughter of the Mayor of Sittaung and she was married to a Maung Swe. When King Bodopaya (Bodawphaya) ascended the throne in 1782 C.E., Mae Khwe became a Court Poetess.

C.E. means Christian Era.

လူကလေးရေ

လူကလေးရယ်ငို၊ ခိုဖမ်းလို့ပေး၊

ခိုဖြူခိုပြာနက်ကယ်၊ ဖမ်းခက်လှလေး။

LU-GA-LAY

Oh little boy crying!
I would I could
Catch you a pigeon
White, blue or black

Oh little boy
How hard it is
To catch a pigeon
White, blue or black.

A lullaby.
Author unknown.

Lu-ga-lay may be translated young son or little boy as the song although originally sung by those caring for small princes is now sung in the same fashion by modern mothers and fathers.

တောင်တော

တောင်တောရယ်သာ၊ မာလာကင်ဖူး၊

တပင်ကိုန့်စ်ပင်ရှက်တယ်၊ ကျေးငှက်ကမြူး။

MOUNTAINS AND FORESTS

Ah... beautiful...

The mountains

The forests

The quivering buds

The trees caressing one another.

The birds frolicking with joy!

Author unknown.

တပေါင်းလ

တောင်ထိပ်ပေါ်မှာ နွယ်ချို့နှောလို့၊
ဥဩတွန်တဲ့လရာသီ။
ဖက်ဆွတ်ကာယ် သပြေပန်း၊ လန်းပြန်ခဲ့ပြီ။
တပေါင်းလရယ်ဘဲ့ ပွဲတော်ခို၊ သရဖီနဲ့
ကံ့ကော်ပန်း။
ပုပွါးတောင်တော်သာက။
မွေးလာချက်ဆန်း။

THE MONTH OF TABAUNG

On mountain tops sweet *nwe-kyo* creepers

Bloom midst other blooms

And *thabye* leaves and *pet-sut* flowers

Are once again pure bright colors.

On the Festival of Tabaung

Tharaphi and *gangaw* open into flower

And fragrance pervades everywhere

On *Mount Popa.*

Author unknown.

For more detailed information on flowers and trees see page 38.

The Festival of Tabaung is on the full moon day of March which is the last lunar month (February-March) in the Burmese calendar.

Mount Popa is over 4,000′ above sea level and lies in Central Burma near the ancient city of Pagan.

ပိတောက်ရွေဝါ

လတန်ခူးပေမို့၊ အလှထူးပါဘိ၊ မြမြဖူးရယ်ဘဲ
ခိုင်ရွေဝါ။ ။

တကယ်တမ်းသာဖြင့်၊ ဘယ်ပန်းသော် စံမတူဘူး၊
နန္ဒမူ ဖန်ကူထိပ်မှာလှ၊ ပစ္စေကာရွေးတော်
သိပ်ရတယ်၊ ဧရိပ်ဆာယာ၊ ။

တနစ်တွင် သည်တလပေပ၊ တလတွင် တရက်ဆဲ၊
ခက်ခဲတဲ့ရက်ဗုဒ္ဓါ၊ ပူဇော်ကြဲ[illegible] ။

မြူမင်းလွှင်ထန်၊ ကြူသင်းတာချိန်ယံမဘော၊
ရွှေဝတ်ဆံတံသြဘာကယ်နှင့်၊ ခါသကြန်ဂိမှာန်
ရောက်ပြန်တော့၊ သိန်သရေထိန်ဝေလို တောက်တဲ့ပြင်၊
လမ်းတလျှောက်သင်းပါဘိ၊ ဆန်းသလောက်မလင်းနိုင်ဘူး၊
ပန်းပိတောက်မင်း၊ ။

THE GOLDEN-YELLOW PADAUK

In the month of *Tagu*
From emerald green leaf-clusters
Bloom forth golden-yellow flowers.

Truly what other flowers
Can compare with these in beauty
There in *padauk's* cool breezy shade
Where the flow of sweat ceases
At the entrance to *Nanda Cave*—
Retreat of the *Pacceka Buddha.*

During one month in a year
During one day in that month
During that Day for the Buddha
Padauk blooms forth in the forest.

Summertime!
The time of *Thingyan* has arrived.
And glorious is the golden pollen
Mistily blown from *padauk*
And spreading its fragrance
Along forest roads.

No one can describe all the marvels
Of this royal flower
Padauk!

U Kyaw.

U Kyaw flourished in the reign of King Mindon (1853-1878 C.E.)

Tagu is the first Burmese lunar month (part of April and of May).

Nanda Cave is a mythological name for a cave supposedly situated somewhere in a jungle and to which no ordinary being has access. Only super beings—Buddha, Pacceka Buddhas, and Nat Spirits or the like—may stay in this cave.

Pacceka Buddha is a Buddha who has attained enlightenment but who does not preach to the world.

လှည်းယဉ်တောင်ကြေကြေ (လေးချို)

ပွဲဆင်တော် ပြသပေးရန်မို့
လှည်းယဉ်တော် ကြွကြွလေးရယ်နဲ့
မမလေးကိုဘဲ့ လိုက်ဖို့ခေါ်။

တချို့က ချောသနဲ့
တို့တောနယ် ရွာတစဉ်မှာတော့
မြို့ကျောဖွယ် တန်ဆာဆင်ကြပုံက
အပြာတင် မဲရောင်ခရမ်းရယ်နဲ့
ပဝါဆင် ဖဲစောင်မှ ဆန်းတယ်လို့
ထာဝစဉ် ပွဲဘောင်ကို မြန်းကြတယ်
ကဲ ပြောင်ခန်းဖေါ်တယ်နော်ကွယ်
လှည်း ဆောင်ပန်းပေါ်။

တူပြိုင်ကာ နှစ်ယောက်တွဲပါလို့
ချူမြိုင်စွာ ခလောက်ဆွဲတဲ့ပြင်
နောက်လှည်းက ရွှေလှည်းကို ကျော်
ဟေ့ဟဲ့ အော်လို့ သောင်းညံကြွေး
ကွေ့လဲချော်လဲ မောင်းပြန်သေး။

CARVED BULLOCK—CART

In his carved bullock-cart
He takes his girl to the *pwe*

Many are the beautiful girls
In his village district;
Some are better dressed
Than the girls in town
And as they go to the *pwe*
Sitting up front in the carts
Attention they attract
With their blue, black
And violet hued kerchiefs
Round their necks
And small satin stoles
On their shoulders.

Each young man and his girl
Snugly sitting side by side.

As the cart from behind
Overtakes the cart in front
Bells of wood and metal ring;
Young men yell across to each other
Racing with their carts
Moving abreast of one-another
One cart on the road
The other close-by.

A *pwe* is a stage performance including music, dancing repartee, singing and folk opera. Most of the poems included in this book were first heard by the Burmese people at some *pwe*.

၇

တို့အလျင်
မြို့အဝင် သညာဂုဏ်ကြောင့်
သို့မှပင် မြင်ခါကြုံတော့မယ်လို့
ပျို့သခင် ရင်ပါခုန်တဲ့အောင်
အားအန်ကုန် သိပ်ကွာမဝေးစေဖို့
ကြားမာန်ဟုန် ထိပ်ကြားကလေးရယ်နဲ့
နွားကြန်စုံ ပိဿာပေးတို့ကို
မိုးမောင်က နှေးမှာကြောင့်
ကြိုးလျှော့လို့ပေး။ ။

"ဦးရာကျော်"

To be first at the town's entrance
And to be first at the *pwe* means praise
And to be first means a better place.
The boy is excited—he must try hard—
No longer distant is the place.

Proud is he of his bullocks—
Purchased for over a hundred *kyats*.
And proud are his perfect bullocks
With their white-spotted foreheads.
Restrain them with reins
And bullocks look skyward—
And the pace suffers—
So slacken the reins.

U Ya Kyaw.

U Ya Kyaw gained celebrity in the reign of King Thibaw (1878-1885 C.E.). U Ya Kyaw was considered a master of realism.

The *kyat* is the Burmese monetary unit.

ဧကာန္တဲ

ခ်ိဳင့္အနန္းငယ္ခ်ဳိ့၊ ကြိုင္လန္းငယ္ဝတ္ရည္၊
မြိုင္ခန္းငယ္စည္သည္၊ ခါတော္မိ တာသကြန္မာ၊
ရွေလျှံ ညာရင့္ေပြာင္းတယ္လား။
ဂူတိုင္းသာ၊ လင္းပြာသန္စင္၊ သိုက္မြံတင္လို၊
ကျူးရင့္ကြေဝ်ာ၊ ရွေညြတို့၊ ဖေါ်နွောကာခ်ဳိ့၊
ခရာတဲ့ကျေးငယ်ကို၊ ရွေခ်ိုင့္ဝယ် သည္မယ္မေးခ်င္လ၊
ဖမ်းပါ့ဖေ ဟန္မခ်ေးပါခ်ဳိ့၊ ေပြးရော့မယ္လား။

“လို့ဆိပ်ခေါင်တင်”

SONG OF THE FOREST

Fragrant and fresh
Are the whole branches
Brimming with new life;
Brilliant are the leaves
All golden lights.
Pleasant are the forests
At *Thingyan's* festival time.

One delights to see
Lingpya birds building nests;
To hear cuckoos in pairs
Making heavenly melodies; and
To see a parakeet's lovely airs
Makes a maiden long to
To feed him in a cage .

"Oh darling!
Catch him without delay
He is about to fly away."

Princess Hlaing-Teik-Khaung-Tin.

Princess Hlaing-Teik-Khaung-Tin (1833-1875 C.E.) was a gifted poetess and musician as well as one of the most beautiful women at the Mandalay Court. She married the younger brother of King Mindon and was therefore the consort of the Heir Apparent of the Court.

ပင်လယ်ခရုမျှား

ကြုံစဖူး၊ မြင်ဘူးမှ ယုံစဖွယ်။
ဖြူနီဝါပြာတစုနှင့်၊ ခရုထွေလာဆန်း၊
ကမ်းကျောပတ်လည်။
ရွှေမင်တံ သံပခြုပ်နှင့်၊ ဟန်ရှုပ်ပြသွယ်သွယ်၊
နတ်မယ်လျှဆံထိုး။

ဝင်ကစုပ်၊ မြင်ဆုတ်ကကြည်ဖိုရာ၊ ဟိုသို့လော
သည်သို့သွားနှင့်၊ အငှားခန္ဓာမြောင်ရတယ်၊
ဆန်းခေါင်ထိမျိုး။

SEA SNAILS

If you meet
If you see
You believe.

So quaint to see
On curved sea shores
Clusters of snails
Whites, reds, yellows and blues
Moving and displaying themselves,
Some golden penholders
Others hard iron traps
Still others—fairies' hairpins.

Oh? Hermit crabs!
Coming here or going there
And everywhere
Attention attracting
By borrowing
Empty sea snail shells
To live in them
And move about in them.

Bizarre indeed are these.

U Kyin U.

U Kyin U wrote poems and enjoyed great renown in the reigns of King Bagyidaw (1819-1837), King Tharrawaddy (1837-1846 C.E.) and King Pagan (1846-1853 C.E.).

ဖန်ခါခါ၊ လမ္ဘရာစည် ဦးဏှိပေမို၊ ဝသန်မှာ
ဆည်မချိုပြာဘူ့၊ ပမိသည်မှော်ရဂုက၊ တော်ကဆန်
ညောင်ရေသန်း ချိန်မို၊ ဖေါ်မဲ့အောင် ဓမ္မကန်း
ဆီသို့၊ လွှမ်းလိုက်လှသေး။

တောင်ကဆုန်

ဟေမန် နွေလွန်လို့ဘုံပြန်ဘော့၊ ဘွဲ့သဟံ
ဝေယန်အုံဆိုက၊ လေပြန်လှုံ့ဆော်ပြီ။ ။

ပင်ပေါ် ထက်၊ ရော်ရွက်ဝါထိန်ဝေနှင့်၊
ခါဂိမေ့ သည်ဘခောက်ဘင်မှ၊ ညှာလိမ်ကြွေတမည်သစ်
မည်ကြောင့်၊ အသစ်တွေ့ ဆွေကာစုပါလို့၊ ပုရစ်ခွေ
တမာနုမာကွယ်၊ ကျေးဥစ်ဓိ၊ ။
ခင်တန်း လျှိုသပြောင်က၊ ရွေသင်္ဘောလေ
နှောပြန်တော့၊ နေဝင်လျှင် ဘုတ်တွေ့ရောပါလို့၊
အုတ်ရွှေဩရယ်က တွန်သချို့၊ ငှာနိုးနှင် ကွာဝေး၊ ။

THE ROYAL KASON

As the hot season
Revolts against the cold—
In the pattern of contrasts—
The firmament becomes cloudy
And winds are hot again.
It is summer.

Leaves on trees turn yellow,
To fall—to show new leaves—
Stems twist or break, yet
Sprouts on *tama* trees
Are now soft greens
Like parrot eggs.

While in summer trees thirst
In foothills *thazin* flowers
Are climbing *thabye* trees
Effusing fragrance
Mixing with the wafting air.

At sunset crow-pheasants are cooing,
And from afar come the cuckoo's notes.
Now and again thunder is beating
Through heaven's expanses
Like *lambara* and *deindi* drums.

And I...
Oh, I think
Of the pouring of water
On the *Bodhi* tree
And of the absent companion
In the Golden Palace of Victory,
And I am mournful.

U Kyaw.

Kason is the Burmese second lunar month (May) and its full-moon day is the day on which the Buddha was born, obtained enlightenment, and on which he also passed away.

Bodhi tree is the tree under which Buddha obtained enlightenment.

စံပယ်ပန်း

ပန်းစံပယ်၊ နန်းလယ်မပေါ် ခိုက်ဟာမှို၊
အလိုက်တော်တန်သင့်ရုံပ၊ ခံပင့်ကိုက်ုံး။

နန်းရဝေ၊ မန်းမြေ စံပယ်လှိုင်တော့၊
ခံပန်းခိုင် ယာယီချေတယ်၊ တောလေ့ရှာသုံး။

"ဦးပုည"

JASMINE

When jasmine
Is not in bloom
In palace gardens
Courtiers must
Bedeck themselves
With *kan* flowers.

When jasmine
Is in full bloom
In Mandalay's
Palace gardens
Courtiers never
Adorn themselves
With *kan* flowers.

Then *kan* flowers
Find favor only
Among villagers.

U Ponnya.

U Ponnya was known as the best of the poets in the reign of King Mindon (1853-1878 C.E.). The King gave U Ponnya a noble title and some land as a fief.

Jasmine has a sweet odor and is beautiful whereas *kan* flowers although beautiful have no odor.

အကျော်ဘယ်မှာ ဝေးတော့မည်

သုစိပုဘာ၊ ဝိလိသိခ၊ အာဠာရ စွဲသုံး၊
ဤရွှန်လုံးကို၊ သိကုံးပန်းသင်၊ နေ့ဘိုင်းဆင်လော့။

စာသင်ပျိုနှဲ့၊ အခြေပြုတို့၊ ဥဒ္ဒဘူတ၊ လွှဲလပြင်းစွာ၊
သူ့ထက်ငါဟု၊ နှုတ်မှာရွရွ၊ ကြိုးပမ်းကလျှင်၊ သိပ္ပကျေးဇူး၊
အထူးသိမြင်၊ ပညာရင့်ဟု၊ မထင်မပေါ်၊ မကျော်စောဘဲ၊
တိမ္မာလွဲအံ့။

အရဲကြိုးကုတ်၊ ကြက်ရဲသုတ်သို့၊ ဒေါးထုတ်ခုံမင်၊
မသင်မအံ၊ မကြံမမေး၊ ဆွေးနွေးရောနှော၊ ပြောဟော
မဲ့ထွေ၊ ပေချပ်ရေဖြင့်၊ ကုန်စေဆန်းသာ၊ သင်ချေပါလည်း၊
ဘယ်မှာဂုဏ်ရှင်၊ ကျော်စောထင်ချိမ့်။

စာသင်ဟူက၊ ကျမ်းထိုမျှကို၊ တွေ့ကမရှောင်၊ ကြောင်ပုစွန်စား၊
ကျွတ်ကျွတ်ဝါးသို့၊ လွှသွားပမာ၊ ကျောက်ထက်စာသို့၊
ထိုရာရအောင်၊ ကြံဆောင်လေ့ကျက်၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်၊ နှုတ်ဝယ်ရွရွ၊
ထားချေမှတည့်၊ တစပေါ်လျှင်၊ ချည်စင်သို့၊ သဘင်ပွဲမှောက်၊
ဆိုရေးရောက်က၊ လန့်ကြောက်မရှိ၊ သတိမြဲခိုင်၊
ကျောက်တိုင်ပမာ၊ ကေသရာသို့၊ ရွှံ့ချဲ့လျှင်း၊
ဆိုခင်းနည်းနာ၊ အဖြာဖြာကို၊ မကြာနှုတ်လျောက်၊
ခန့်ချင့်ထောက်လော့။

DELIVERANCE CANNOT BE FAR DISTANT

Listening, thinking, questioning, answering
Examining, writing, practicing, and memorizing—
Daily these eight disciplines need wearing
As one wears flower garlands.

Constantly, with a spirit of competition and
With diligence the beginner in fundamental lore
Must practice recitation...and
If he tries as hard as ever he can
He will become a famous learned man.

If one does not try with the eagerness
Of a daring eagle that firmly catches a hen;
If one does not study and ponder,
Does not question and does not discuss, and
If one cannot give a discourse—
Knowing only how to read palm leaves—
How can one become a well-known man of letters?

Like a cat eating a shrimp with special enjoyment
A learner must study all texts—omitting none—
And he must learn all by heart.
He must become sharp as teeth of a saw
Penetrating deeply into all discussed matters.
Thus reaching comprehension
Indelible as a stone inscription.

Then when perfect in understanding
He will be ready to say all by heart.
Then on any matter at any public concourse
He will be ready to give a perfect discourse,
To unravel the subject from beginning to end,
Without fear—like a lion—
To stand in the midst of the crowd,
Like a pillar of stone unshaken,
Going over into every detail
And replying to all without fail.

အံ့လောက်ဘွယ်သာ၊ ဂါထာပါဠိသား၊ စကားဝိုက်လည်၊
စဉ်ရှည်ရှေးတီး၊ စကားကြီးက၊ စသည်ဆိုထို၊ ဝိုဟ်ဝစနတ်၊
ဓာဘ်ရပစ္စည်း၊ ထုံးနည်းပမာ
ဂါထာ ဆန်းဂိုဏ်း၊ ကရိဏ်းဌာန်စစ်၊ ဖွင့်လှစ်ဋီကာ။

အဋ္ဌကထာပါဠိ၊ အောက်ထက်ညိုရ၍၊ ကဝိသကဏာ၊
အဖြာဖြာကို၊ သေချာဆည်းဆ၊ ယုံကလျင်၊ ဘာဘျိုဘွင်၊
ခုမျက်မြင်လည်း၊ မဆင်ဘယ်မှာ၊ ရှိဘိရာအံ့။

သံသရာလည်း၊ ပမာကဲလွန်၊ ဒဿုံးစွန်မှု၊
ညီမွန်တုလွှာ၊ သုံးလူ့နတ်ဝယ်၊ အကျွဲဘာယ်
မှာ ဝေးဘော့မည်။ ။

“သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရ”

He must be familiar with verses in Pali,
Various forms of address and old difficult words,
He must know the meanings and formations
Of elements, use of metaphors and versification,
Grammatical method and annotation,
And how to reason forwards and backwards.
Then if he knows all this he will have recognition.
He will be celebrated in this life as a man of erudition.
In future rebirths in this *Samsara*
He will come near *Buddha Arya Maitreya.*
Then for him not too far distant will be *Nirvana.*

Shin Maharattathara.

Shin Maharattathara (1468-1529 C.E.) was a famous Buddhist monk.

Written in the sixteenth century, this poem reflects the spirit of scholasticism. However, laying stress on thoroughness as it does, it has a message for our age as well. (F.L.)
Samsara is the phenomenal world, the repeating round of births and deaths.

Buddha Arya Maitreya is the expected Buddha of the future.

စင်ချို

ဘာမရှိပါဘူ၊ သက်ဝန်ငယ်ကြိုးနဲ့၊ အဆိုးငယ်လွန်သည်၊
ရဲဒဖာ်ကျန်ရန်ဒိမ်နှင့်၊ အောင်ချိန်သင့်သည့်ချက်ကိုဒေး။။

ဖုးငုံငယ်ခိုင်လန်း၊ မြိုင်စခန်းမှာ၊ ညချမ်းငယ်နေညို၊
တိုက်စည်မောင်းငယ်နှင့်၊ ရိုက်ခြောင်းသံချိုလှတယ်၊
နှင်ဖြိုလှုင်မြူတိမ်လို၊ ဇေယျသိန် နောင်ရန်ဖက်မို့၊
တိုက်ဖျက်မယ်လေး။။

"ဦးကြင်ဦ"

MILITARY MARCH

We are not afraid of anything!
We are daring and brave
Ready to sacrifice our lives
With *Parpahein* marching to the royal city
On this day fixed as the day of victory.

At our camp in the forest
Verdant are the branches
Full of small flower buds;
Sweet are the sounds
Of the military drums and gongs
In the soft evening's twilight.

Just as mists and clouds are dispersed
So too must we destroy our enemy
The elder brother *Zeyathein.*

U Kyin U.

Zeyathein is an imaginary prince, an heir apparent, and one of the chief characters of U Kyin U's play entitled "Parpahein Pyazat". In the denouement of the drama Zeyathein is being attacked by Parpahein, Zeyathein's younger brother, and in the fighting loses his throne to his younger brother. The above excerpt is of course only a small part of the whole play. (F.L.)

တေဝဓနိုးမျှား

နိန့်သာဖြူ အတော်ဖက်ပါလို့၊ သည်အင္ဂမော်အတက်မှာလှ၊
ကျော်ကရမက်ကယ်က မွေးလုတယ်၊
ဂိမ်အကူးပေမို့၊ ချိန်ဦး ဝသန်မိုလို့၊
ဟန်ချိုချို ပျံပုရစ်တွေက၊ ဖူးလွှစ်စသွယ်။
ရပ်မြေပြင် သည်အလှဲ့မှာတော့၊ ခတ်ရွေရင် ပလီခဲ့တာမို့၊
သည်နွဲ့နွဲ့ခိုင် စံပယ်ငယ်၊ မြိုင်လယ်မှ ကြိုင်လှောင်း။
ပေါင်းပင်၊ လက်မောင်းလိမ်လည်ငင်လို့၊
ကြိမ်နွယ်သွင် တမည်ရှိပေဲ့၊ လေနှင်ရာ ငွေစင်အိသက့ဲသို့၊
နှစ်အခြေ ခေတ်ရေထိ ပြန်တော့၊
ချောင်ငူမှာ တောင်သူတို့ သိရန်ဖို့၊
ဆန်းပေပိတောင်းတဲ့မှ၊ ပန်းငွေမိကျောင်း။

“ဦးကြော့”

FOREST FLOWERS

Budding branches sway daintily in the winds
Blooming forth into abundance.
Red-dappled white flowers of *nan-tha*
And blooms of sandalwood
Sweetly scent the foothills.
Summertime ends
But it is not yet the season of rains.

From the ground below
Rises *khatta's* overwhelming perfume
While from above
Jasmine's small swinging branches
Send down their fragrance.

Climbing the forest trees
Khabaung flowers sway in the wind
Like rain-soaked silver strands.
Later in the rains their stems too
Will be all a silver hue.

And in the valleys
Surprisingly charming too
Are the strange flowers
Called by the villagers
Crocodile flowers.

U Kyaw.

ရွှေသား

အမေလေးကွယ် သူမသနားလို့၊ ရွှေသားတဲ့
ထည့်လိုက်လေ။
ဒီရောက တိုးတယ်နှင့်၊ ယိုးဒယားပြည်။
သည်မိုးသည်လေတွေနှင့်၊ သေပေစေ မွေးမေ
ထည့်တယ်။
လွမ်းပေါင်ကွဲလေး။

DEARLY LOVED SON

With the army
She has entrusted him,
Her dearly beloved son,
She must not pity him.

On the way to Thailand
Many are the rising rivers and streams
Violent are the rains and strong is the storm.
But his own mother has agreed,
"Let him die...(if need be)..."

"In my heart too,
No distress lingers."

Historical song.

Author unknown.

မိုးရွာ

ကြိုင်ပျံရှား၊ စကားဆိုကနှောင်။
သေ့တသွေး၊ မဝေးမကွာလှလေဘူ့၊ နုနုးယက္ခကောင်။
ညိုလိုသာ ဝန်းတော့တယ်၊ မြယွန်းဆိုကမှောင်။
ပူအောင်ဖွဖန်ပျိုး။
ဆည်လိုထဲ၊ ကြည်ကဲအောင် မဆင်လာနှင့်၊ ရွှံခွင်မှာ
ပြာရိမှည့်၊ လွှမ်းနယ်ခဲ့မိုး။

"မြဝတီမင်းကြီးဦးစ"

RAIN

When soft breezes blow
Rare fragrance spreads
From the *saga* flowers
Growing on the not far-off
Mountain of the Giant's Palace.

Dark becomes the horizon
Enveloping us from the south in gloom.
Melancholy assails my heart.

Oh, Rain God, do not cause us sorrow!
Do not cause us sorrow, Rain down and
All the eight directions will look gloomy.
And the rain will sadden us in many ways.

Myavati Mingyi U Sa.

Myavati Mingyi U Sa (1766-1853 C.E.) was not only a great poet but also one of the most remarkable creators and preservers of Burmese music. He is the composer of the celebrated Htumachana Thachingan.

The eight directions are N.,E.,S.,W., and NE., NW., SE., and SW.

သံဇွဲမှတ်စေချင်

(အဘက သားကို ဆုံးမခန်း)

ပန်း၏ပမာ၊ ဤလက်ဝတ်ရွှေ၊
မာတာ ပိတာ၊ ဆိုဆုံးမသား၊
ထိုဒကားကို၊ မှတ်သားကုန်ကြ၊
မိန့်ဆိုပြအံ့။ မွေးဘလက်ရှုံး၊
မြပန်းကုံးသို့၊ နှလုံးဝမ်းက၊
ချစ်နိုးလှသည်၊ သားလှချွေတောင်၊
ဘသည်းခေါင်၊ ၊ နားထောင်၍သာ၊
စေ့စေ့နာလော့။ မိရာဘရည်၊
တည်မည်အကြောင်း၊ ကောင်းသောကျင့်ဝတ်၊
စာအတတ်ကို၊ သားခြေတ်ယခု၊
တတ်အောင်ပြလော့။ ဗဟုဿုတ၊
မရှိကမူ၊ လျော်ကျရေတူ၊
လူမဟူရာ၊ ရွက်ကြိုးရလိမ့်။
နောင်တဆယ်ကြိမ်၊ ညှိုးပိန်မျက်နှာ၊
ပုံမှာမဝင်း၊ ပြင်မှာမရောက်၊
တောမှာမျောက်သို့၊ ခြေထောက်လက်စု၊
ရှိပါတုံလျက်၊ လူပျက်လူနှမ်း၊
လူပေါက်ပန်းနှင့်၊ လူသွမ်းလူပေါ့၊
ထဲသေ့သေ့ဟု၊ ကဲ့ရဲ့ပြုလိမ့်၊
မောင်ပရက်မည်ထင်၏တည်း။

TAKE TO HEART

(A Father's Admonition to His Son)

With this poem
Let me give you, my son,
A parent's admonition—
A true garland of emerald flowers—
As useful to you
As your right hand.

The love in my heart
For you my son
Is like a mountain of gold.
So listen carefully
To the not to be lost heritage
Which is Good Conduct.

Traditional knowledge,
My dear son, you must master.
For if you do not acquire knowledge
You will be like spilt water—
Not a whole man—
And you will feel shame.
Repenting ten times over
You will grow pale of face
And in the world lack good place.
Like monkeys in the forest,
Who have hands and feet too,
You will be a wasted ragged fellow —
A useless purposeless man.
As a man of no solid substance—
By others held in contempt—
Ashamed you will be, dear boy.

ထို့ကြောင့်သားသွေး၊ ငယ်ကွေးလေးက၊
လွမ်းလွန်စွာ၊ ရှိခိုးမိပါဟု၊
ကျောင်းမှာမြဲနေ၊ စာပေသင်သင်၊
သို့လျှင်သိုဖတ်၊ သိုမှတ်သိုရေး၊
သိုမေးသိုဖြေ၊ သိုနေသိုထိုင်၊
သို့ကိုင်သို့ကြွ၊ သို့ကွသို့ကုန်း၊
သို့သုံးသို့စွဲ၊ သို့လဲသို့ထား၊
သိုစားသိုသောက်၊ သိုလျှောက်သိုဆို၊
သို့ကိုသို့ကျင့်၊ သိုနှင့်သိုလျှို၊
သို့ရှိခိုးဟု၊ မြတ်နိုးလှစွာ၊
သားဆရာက၊ မိန့်သမျှကို၊
သားလှမင်းရှေ့၊ မမေ့ဝံနှင့်။
စေ့ရေမွေးဘာ၊ မှာသမျှကို၊
သားလှရွေနား၊ ချပ်ကာထား၍၊
ထည်းဖျားမတ်ခေါင်၏တည်း။

Therefore from childhood,
My dear son, it is necessary
To learn about all human matters:
To stay in school firmly and to study,
To read as told,
To write as told,
To ask as told,
To reply as told,
To sit as told,
To rise as told,
To stoop as told,
To use what told,
To change as told,
To partake of food and drink as told,
To address persons as told
To behave as told,
To approach persons as told,
And to honor lovingly
Your teacher as directed.

Beloved son,
Do not forget all this —
Your Father's message.
Mentally note it,
Carefully heed it,
Keep it deep in your heart.

Let me say more,
So it will be indelibly
Written in your heart.
Listen gladly!

Do not make friendships with drifters,
Pleasure-seeking low-thinking men,
Or vapid men seeking only evil.
When sometimes these types come near you
Seeming to befriend you or in play

သည်းဖျားမှတ်စိမ့်၊ တဖန်မိန့်အံ့၊
နစ်သိမ့်ဝမ်းသာ၊ ထောင်နားနာလေ၊
လူ့ရွာလျှပ်ပေါ်၊ ရွှင်မြူးပျော်သည့်၊
သူတော်မဟုတ်၊ လူယုတ်လူစသောင်း။
လူဗူးတောင်းနှင့်၊ မကောင်းမှုမှား၊
နေ့တိုင်းပါးသည်၊ သောက်ဝသေစေ၊
လူ့ဗာလက၊ ဂသည်လူတင်၊
ဖေါ်မဝင်နှင့်၊ ပျော်ရွှင်ကစား၊
လူမိုက်များတို့၊ ပေါင်းငြားရုံခါ၊
နီးယှဉ်လာသည်း၊ ဝေးစွာသွားသ၊
ခွါနိုင်မှတည့်၊ သားလုကိယ်ကျိုး၊
ဝံပြည့်ဖြိုးလိမ်၊ ကြိုးလေသားလ၊
မှာထမျက်ဝိ၊ မကျမြေဝယ်၊
မဟယ်နှင့်သား၊ ဘစကားကို၊
ရွှင်ဇားရရှ၊ သားလုမှတ်စေချင်၏တည်း။

"သားတုံဆရာတော်"

Keep away from them, —
At a distance stay, —
Then your welfare
Perfect will be
Dearest son!

Without fail
Try to do everything
Just as instructed.
Do not push aside
Your Father's speech.
Take it gladly
And live by it.

This is cognizance,
My son.

Sahton Sayadaw.
(Buddhist monk, probably 18th, Cent. C.E.)

မြမန်းစကြာ

မန်းမြစကြာ၊ မြင်ရောလမ်းမှာလေလေ၊ ချောဒေါင်းပျံကာ သန်းပါလို့၊ စခန်
မြစ်ကွေး၊ ဒူးရင်းတောင်ဆင်ကို လေလေ၊ သေနတ်မည်ရေး။

နေ့ရက်မကြာ၊ ပြည်ဟသာစွန်းကဖြန့်ခြို၊ ခရုဝံနှောရက်ပွေလီ၊ မိုးချု
နာရီ၊ ဆားမလောက်ဆီ၊ မြင်ပြီပဲ၊

အိုသည်ကန္တဲပါလို့၊ ဆင့်ကဲခုခုတ်ပြန်လေလျှင်၊ ထွက်လုမြစ်ပြင်။

မိုးမသောက်ခင်၊ မြစ်ပြင်ဟိုအကူးမှာလေလေ၊ ကပ္ပိမာလိန်မှုးငယ်တို့၊ ကြည
နူးဖွယ်ပ၊ ရောက်လွယ်အောင်ခဲတယ်လေ၊ အိပ်ပဲသန္ဓိုး။

တိတ်ခိုးကြစည်၊ လင်းရောင်နီလောက်က ခုတ်ပြန်။ မြင်နဒီအုံးကြွက်ဆေး
မိုးဘဝဂ်လျှံ၊ စက်ရဟတ်သံ၊ ညံခြိမ့်သဲသဲ။

မြို့ကနောင် အောက်ဆွဲမှာလှ၊ ကျောက်စဲကြ ညဉ့်ခြောက်နာရီ၊ ဆိုင်းအိ
ခဲ့ပြီ။

MYA MAN SETKYA

The royal steamer *Man Mya Setkya*
Now proudly flying for the King
His own Golden Peacock flag
Makes her way to Mandalay
Carrying durian fruits
To the King.

To accompanying echoes
Of whistles and trumpets
Steadily on steams *Mya Man Setkya*
Days beyond Hanthawaddy
Until finally at dusk
Samalauk village is seen.

From Samalauk village on upstream
To the mainstream—Irrawaddy—
She continues making her way.
On through the night she steams
Her captain and crew, oblivious
To beautiful passing scenes,
Thinking only of reaching
Their next stop on the stream.

Even at the secret time near dawn
She moves on. And from the river
Rebounds to villages sounds of her
Revving engines rending the skies.
Just below Kanaung town at dusk
The anchor is dropped at last
And now the captain and crew
May sleep and rest.

U Ponnya.

U Ponnya is understood to have written this poem while traveling upstream on the Mya Man Setkya—a steam vessel that had been presented to King Mindon (reign 1853-1878 C.E.) by the British then in control of Lower Burma. The Burmese historian U Tin Ohn, the author of the "Biography of Yo Atwin Wun U Po Hlaing", claims that the plan of the British was to kidnap King Mindon while the King was inspecting the imposing interior of the first-class ship given to him as a present. However, King Mindon fearing the danger (he was forewarned by Minister U Po Hlaing) refused to go on board the Mya Man Setkya. (F.L.)

Hanthawaddy is the name of the district in which Rangoon is and was located.

ဆေးလိပ်လက်ဆောင်

မဝယ်ဘူး၊ မယ်ခူးတဲ့ဖက်စို့၊ ။
မီးမကူ၊ နေပူမှာမကင်အားလို့၊ ထားရတယ် အိပ်ရာအောက်မှာ၊
မင်းသောက်ဖို့ကို၊ ။

ညာအနား၊ ရွှေသွားနှင့်ကိုက်လို့တို့၊
မချိတောင့်လိပ်ဆေး၊ ။

ပိုးမကူ၊ ဝါချည်ဖြူ တပင်ရစ်ကယ်နှင့်၊
ငယ်ချစ်မောင် ရွှေဝသွားကို၊ ပါးလိုက်ကဲ့လေး။ ။

"ပယ်ခွေ"

PRESENT OF A CHEROOT

The cheroot leaves
I do not buy, but pluck myself.

I do not dry them on the fire
I do not spread them in the sun.
But for your smoking—
I dry them under my bedclothing.
And with my teeth I trim
These aromatic leaves.

The cheroot I do not bind with silk
But with common cotton thread
To give it truly to you,
My youthful lover in *Ava*.

Mae Khwe.

"Youthful lover" can also be translated sweetheart from childhood.
Ava was the capital of the Burmese Kingdom of Ava.

လယ်သမား

ဝသန်ကာလ၊ မိုးကျတည့်လျှင်၊ ပျော်ပျော်ပါးပါး၊
မယားနှင့် ဆွေငယ်လင်။ လက်တုံ့ငယ်ခြင်း၊ ကိုယ်တွင်အဝတ်။
ပုဆိုး အကျီ၊ စုတ်ပြဲပြီ၊ ချည်နီဖေါင်း တွတ်တွတ်ကယ်နှင့်လေး။ ။

မိုးရေစက်လို့၊ အဝတ်ကယ်မပါ။ သားသမီးကို၊ ကိုယ်ထီးပေလို့သာ။
ဆေးတံတထွာ၊ ကိုက်ကာထွန်ရင်း။ လယ်ကွက်ကယ်တခင်၊
ထွန်ရေးငင်၊ ရေဝင်ပုစွန်တွင်းငယ်နှင့်လေး။ ။

ဖါးပေါင်စင်းငယ်၊ ခြင်းပလိုင်းဝယ်။ ခရုပီလော၊
ရောနှော၍သာလွယ်။ ဟင်းရွက်ကယ်နုနယ်၊ တသွယ်ကန်စွန်း။
ဆူးပုပ်ကယ်ကင်းပုံ၊ အလုံးစုံ၊ ဖုံးငုံသာရော၍ပြုမ်းသည်နှင့်လေး။ ။

ချိုလည်းချိုလွန်း၊ ရည်ရွှမ်းများစွာ။ ကြံ့ဟင်းကြက်နားပေါင်း၊
သောင်းပြောင်းရော၍သာ။ အိမ်သို့ရောက်ခါ၊ လျင်စွာချက်ပြုတ်။
ထမင်းကပူ၊ ဟင်းကပူ၊ ရှူရှူသာရှိမ်း ငရုတ်ကယ်နှင့်လေး။ ။

အလုပ်ကယ်ရောသာ၊ ငွေကာလေးတော့သည်။
သားမြေးငယ်မာချာ၊ ဘယ်ညာထွေးတော့သည်။ ။

"ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ"

A PEASANT

Rainy season it is!
And when it rains
Happily husband and wife—
In red cotton turbans,
And tattered *pasohs* and *aingyis*—
Carry along their children
Rain-wet and without clothes
Body warm in their arms.

A short pipe between his teeth—
The peasant ploughs his field;
And in his rice fields
Are water-filled holes
Homes of many small crabs.
Tossing these into his shoulder basket
Together with frogs, snails,
Su-pou plants, *kazoon* and *kin-bon* leaves,
And *pilo*—all for his curry—
Stoopingly he goes back home.

Sweet and juicy is the curry
Cooked on arrival and laid out quickly
With *kyan-hing* and *kywet-na* vegetables.
The rice is hot
And the curry is hot
With pungent Shan chillies
That make one suck tht, tht, tht.
Scooping sizable handfuls,
Bending he eats—
Surrounded on all sides
By robust sons and grandsons
Of these happy parents.

Wungyi Padethayaza.

Wungyi Padethayaza was born in Ava in 1672 and died in Syriam in 1752. He flourished at the Court of Ava in the reign of King Sane (1698-1714 C.E.) during whose reign he was a Minister. He later lived in exile in Lower Burma. His tomb stands on the northern slopes of Kyaikkhauk Pagoda in Syriam.
Pasoh is another word for *longyi* which is the tubular skirt worn by both men and women in Burma.
Aingyis are the blouse like jackets worn by the Burmese.

ဆောက်စိုက်သီချင်း

ပန်းတိမ်လက်ခ မပေးရ၊ ထန်းပင်ကြီးက ဖြစ်သည့်ရွေကို၊ ဆူးပန်းကုံးတွေ သွယ်
ဘယ်က်နဲ့၊ ပေရွက်လိပ်ကြီး နားတောင်းဆင်၊ ယဉ်နိုင်အောင် ယဉ်လိုက်ချည့်၊
အောင်ပင်လယ် ရွာမရှိင်း၊ တိုင်းရွှေပြည့်လက်နား။

လေးရာ့နှစ်ဆယ်၊ အနံငယ်တိုတဘီနဲ့၊ ဖျင်အင်္ကျီ သစ်ခေါက်ဆိုးမို့၊ ချုပ်ရိုးတွေ
သဲဘာန်းမှာ၊ သန်းကိုက်လို့မယား။

ကျွဲခင်သည့်ဟန်၊ ချေးချဆံစုံပါးရိုက်ကို၊ ခါလိုက်ချည့် တို့အပျိုမှာ၊ ယဉ်နကို
မူကြို့၊ မရိုးဖြူဆံခွေထုံးမှာ၊ ကုံးပန်လှိုခြားခြား။

PADDY PLANTING SONG

No need to pay the goldsmith!
From the palm tree comes *our* gold!
Rolled palm leaves are our earrings
Chains of flowers are our necklaces.

Pleasant to look at are we—
The well-mannered rural folk
From the village of Aung Pin Lay
Near golden Mandalay.

Rather shortish are our skirts
And our cotton jackets
Are dyed from bark of trees.
Yet fine and tidy are our seams.

Our cheeks are smartly *thanaka'd*. And
As we move swaying from left to right
Our braids shine like buffalo- horns.
Our beauty is all from nature. And
Even our hair we adorn only
With white *mayo* flowers.

Author unknown.

Thanaka is a pounded power made from thanaka tree bark and even smaller branches. This dust is then used as a powder or a paste, as a cosmetic, an astringent, a medicinal application, and/or as a decoration and sun screen for the face.

မယ်ခုဇမျှင်

စိန်ခြူးကြာညောင်၊ လရောင်လင်းပါလို့၊
မှန်ရွှေပြူ ပြတင်းငယ်က မယ်ခုမျှင်၊
သူးချက်စည်တော် ရိုက်ဆော်သွင်းသယ်လေး၊
လင်းပြန်လှုနော်။ ။

သင်္ဘောသင်းပါတဲ့၊ ခင်းပြန့်ပေါ်၊
လာနီးငယ် မယ်မျှော်လို့၊ တက်ိယ်တော်ထူး၊
သွေးဆာဒိတ်ကူးပါလို့၊ ဖူးရွှေလက်တင်၊
ဖြစ်ရွေးကုန်စင်၊ ဘဝင်တန်ဆေးတယ်လေး၊
ဘွေးကြံလိုက်ရင်။ ။

သစ္စာတော်စူးပါစေ့၊ ဆိုဦးကပင်၊
ခင်လေးကို မောင်ကြင်ငဲ့၊ သည်သက်တင်ဘဲ၊
နောင်သွေ မလွဲပါဘူး - ယုံတော့မေ။ ပြဒုမဘွေ့၊
သိဟာတင့်ကယ်လေး၊ စိုးညာမြင့်နေ။ ။

I AM LONGING

Gilt glass filtered moon rays
Light my stately diamond-studded couch
Where alone I hear the drum's sweet sound
Announce the third watch of the night.
Dawn is no longer far-off.

On my *thazin* scented couch
Alone I await your coming.
Hands to my forehead
I cannot but muse
Over all that has passed
And I am filled with pensive sadness.

On oath you promised never to shun me
Always to be loyal to me
Solemnly you swore, "If I become King
I shall make you my Queen.
Even if a Goddess tried to seduce me,
Never would I surrender to her."

နတ်ဒေဝီဖြားသော်လဲ၊ တပါးမသွေ၊
ရှစ်ဗြဟ္မာချေပါလို့၊ အောင်ဇေယျာညွှန်း၊
မတ်ခြေရွေ့ဝန်းငယ်နှင့်၊ ရောဒွန်းတော်ခါ၊
မဟေသီမှန်၊ ဒေဝီဘပ်ဘယ်လေး၊ ဦးဆယ်ထပ်ခုံ။

သည်မေထင်စားပါလို့၊ ကြင်အားငယ်သန်၊
ခုမျှားမှာသူဘဥ္ဇာဏ်နှင့်၊ မူဘာဟန်ခြား၊
ပြုတော်မအားရန်ကော့၊ မျက်ဆားတော်သွန်၊
မချစ်ပြင်ပြင်၊ မကြင်ကိုယ်ဘော် စိမ်းတယ်လေး၊
ပိန်းပိတ်လိုမှန်။ ။

“လိုင်တိပ်ခေါင်တင်”

"In coronation's splendid display
I shall give to you the place of chief Queen
With eight Brahmins and many pages attending you
And at the time of libation's ceremonial
I shall cause all men to worship you."

I believed you and gave you my love.
Now...how different is your manner.
Oh, Prince of Kanaung how stern is your face.
Where is the former brightness of your face?
Where are the loving caresses
You so fondly showered on me?
Oh, Prince of Kanaung.

Princess Hlaing-Teik-Khaung-Tin.
(1833-1857 C.E.)

This is only part of a very long song sung originally by Princess Hlaing-Teik-Khaung-Tin supposedly while waiting for her husband to return to her chamber. The sequel is that he finally hears her sweet voice, remembers her and comes back again to her from an adjoining chamber.

ချစ်ပုန်းငယ်မှကြိုက်ဆုံ (အဲချင်း)

ချစ်ပုန်းငယ်မှကြိုက်ဆုံ၊ အလွမ်းငယ်ပင်လယ်၊
မကအောင်ကျယ်ခဲ့ပြီ၊ မြဆွယ်ပုံပန်းနှင့်၊
ဆန်းယဉ်ပုံငယ်တဲ့လေး။ ။

သက်လုံငယ်မှမချိ၊ မဆန့်ရှိအောင်၊ အမိုတကယ်၊
ကြက်လိုရစ်လို ချစ်ယောင်ပြယ်သည်၊ အသွယ်သွယ်မယ်ဆိုးလို၊
ကွယ်ကိုးလေကော။

သဘောငယ်မှ မချစ်၊ သရောဖြစ်သည်၊
မနှစ်မြို့ပြီ၊ မွေးမျိုးငယ်မဆုံး၊ ကြင်ရန်ဘိုကုံးပါတဲ့၊
ဂမုန်းသီကို၊ နရီလိုချိန်စောင့်လို၊
မောင်အောင့်တန်ဘဲ။ ။

မင်းယောကျ်ားဘုန်း၊ ချိန်ဆုန်းခါသင့်၊
ပန်းနှယ်သာပွင့်လိမ့်မယ်။ မလင့်ဘူးမြည့်၊
ရတနာရွှေ ငွေသီးပါသမို့လား၊ ဂုဏ်ကြီးခွဲလေး။ ။

"မောင်ထွန်း"

LOVE IN SECRET ENCOUNTERED

By chance
Secretly I fell in love
With a lovely girl,
Emerald fresh,
And of gentle birth.
As a consequence
I had to grapple with
Grief vaster than the sea.

My life is unbearable.

First pretending to love me
This maiden was like a cock
Courting round a hen;
Then suddenly she flaunted off.
In many ways she broke the trust
So naively placed in her.
How wrongly I believed in her.
It wasn't true love, just pretense.

She loves me not, all is in vain.

But for this lovely garland
Containing many sweet smelling flowers,
Not long shall I wait
To be decorated with it.
I am a man of sufficient worth.
Soon the time will come
As comes floresence of all plants
And I shall have a true love.

Ah no! My dear young lady
You are not made of jewels.
You vain and conceited girl
I have not long to wait.

Maung Thwa.

(Date unavailable, probably second Konbaung period 1818-1885).

မြိုးမိတယ်

လယ်ကညို့ငယ်နှင့်၊ မယ်တို့ရဲ့တောရွာ၊
ကောက်ငန်းငယ်သာ၊ သင်းပြာပြာဝေခတောက်ကယ်နှင့်၊
လေသောက်ရာထဲကြူး၊
မစုံသူ ဖော်မလွှမ်းသော်ကော၊ ကန်စွန်းငယ်
ရေဖေါင်ဆင်လို့၊ ယဉ်လှတယ်လေး။ ။

စစ်စလီငယ်၊ ပြာပီရေကြက်၊ မောက်တင်ငှက်တို့၊
လယ်ကွက်တခို၊ ရိုးကျလျှိုက၊ လူလိုဘဲကြင်၊
မယ်နှစ်မလွှမ်းစထွင်လို့၊ မရှင်နေကုန်၊
သည်တဝှမ်းမှာလှ၊ အလွှမ်းသာဆုံတော့၊
ဖော်မစုံတကိုယ်မှာ၊ ရွှေမိုးညိုပတ်ကာချုန်းပါလို့၊
မြိုးမိတယ်လေး။ ။

"ဥိးကြိး"

U Kyi rose to fame at the Court of King Tharrawaddy (1837-46 C.E.) who for the second time in Burmese history moved the capital to Amarapura. U Kyi was a poe with a great command of imagery, he speaks of the things on which the world is forever pivoted. (F.L.)
Sit-sali are whistling teal and *Mauklin* are like coot.

I WOULD SMILE

Round our village
How pleasing
To see
Growing in profusion
Lai-ka-nyo creepers
Living among
The paddy rows
With blue *khatauk*
Its fragrance
Filling the air.

Surrounded here
By such beauty
I cannot help
Missing my lover.

Oh, how lovely
The beautiful
Kazoon creepers
Rocking gently
On the water;
And in the fields
Blue water hens
Mauklin, and
Sit-sali birds
Are billing
And cooing.

Poor me!
Here alone
Midst this beauty
With my lover away
I am overcome
With sadness.

Now too,
The sky is overcast
Thunder heralds rain.
Yet if my lover
Were here
I would smile.

U Kyi.

မြင်မည်ခု

၁။ သုံးပါးမြတ်စွာ၊ ရတနာနှင့်၊ မာတာပိတာ၊
မိဘဆရာ၊ ဤခြောက်ဖြာက၊ သဒ္ဓါကြည်လင်၊
ရိုဉီးတင်ရှိ၊ မြော်မြင်သုတ၊ ပြည်စုံလသား၊
လောကနီတိ၊ အမည်ရှိသည်၊ ပါဠိရေးက၊ ဝဘ်ဟခက်ဘို၊
နှတ်ကျကလယ်အောင်၊ လက်ဝဲဆောင်ပါ၊
လှ့ဲဘောင်ခန်းဝါ၊ ဤသည့်ဘာကား၊ ဝညာများ၌၊
ယောကျ်ားအနှစ်၊ ဖြစ်သည်တဝ မဘအသုင်၊
ပုံပြင်ဆရာ၊ ကောင်းစွာမိတ်ဆွေ၊ မည်တုလေ၍၊
ခဲ့ဝေဤကျမ်း၊ တတ်မြောက်ခမ်းမ၊ ပြည့်လျမ်းသုတ၊
ဥာဏလောက်လုံ၊ ကျေးဇူးပဉသည်၊ ၊နိတုရွှေနှယ်
ရောင်ဝင်းတည်း။

NOBLE WISDOM

To the Three Noble Jewels! And
To Mother, Father and Teacher!
To these Six with pure faith
Respectfully having paid homage,
I shall compose into easy verses,
So we may learn orally
The text *Lokaniti*, so full of lore,
Yet so difficult in *Pali*.
From *Lokaniti s* maxims
Much wisdom will all receive.
It will be like admonition
From one ripe in years,
A parent, a teacher and a good friend.
Then vastly learned one will become;
Full of knowledge and insight
Harvesting benefits untold,
One's name will shine as the purest gold.

(contd.)

The Three Noble Jewels mean the Buddha (the Enlightened one), the Dhamma (the Teachings of the Buddha, Doctrine, Truth, Law, Norm), and the Sangha (the Buddhist Order, Community, Ecclesia).
Lokaniti or "The Ways of the World"—and the right conduct relating to them—is a collection of excerpts from various Pali treatises. The collection consists of seven chapters and its maxims are piercing and enthralling. "The Noble Wisdom" is only a small part of the *Lokaniti*. Chaturinga Bala and later Nemyo Min Tin Kyaw Khaung rendered into Burmese verse the whole text of this celebrated work.
Pali is the language used in Buddhist sacred writings.

နိုတံ့ရွှေနှယ်၊ ကျေးဇူးကြွယ်သား၊ မုတ်ဘွယ်သုတ
ဆာသူးပူးကြလေ၃၊ ပျင်းလှသည်သူ၊ ဘယ်မှုအတတ်၊
ရှာသူလတ်အုံ၊ ဒေဇာဘ်ကင်းလျှင်၊ ဘယ်ဘွင်ဥစ္စာ၊
ရဘိုပါသိမ်၊ ဥစ္စာမရှာ၊ ရှိုလတ်ကမူ၊
ကြည်ဖြူချစ်ခင်၊ မိတ်မမြင်တည့်။
မိတ်လျှင်မရှာ၊ သခင်ဘယ်မှာ၊ ပါးတိုးရှာလိမ့်၊
ချမ်းသာဘဝိ၊ မရှိလတ်မူ၊ အလှူကောင်းမှု၊
ဘယ်ကိုပြအုံ။ ကောင်းမှုမသန့်၊ နိဗ္ဗာန်ဘယ်မှာ၊
ရဘူးပါအုံ။ မြစ္စာမှုတ်လေ၊ တတ်မြောက်ချေက၊ ရွှေငွေမတူ၊
ခိုးယူမရ။ ဤလောကဌာ၊ ပညာအရာ၊ မိတ်ကြီးသာတည့်။
ခန္ဓာပြောင်းကြွ၊ နောင်ဘဝလည်း၊
သခင်မြားမြောင်၊ ချမ်းသာဆောင်သည်၊
သူ့ဘောင်မှတ်လေ့ တသင်းတည်း။

“ဝတ္ထုရဲဇသနှင့်နေမျိုးမင်းထင်ဇကျော်ခေါင်”

Study and acquire recorded knowledge
So full of treasured benefits.
Be lazy and where will be knowledge?
Without knowledge where is wealth?
And for one without wealth
There will be no loving friends.
When there are no friends
Where is happiness?
When there is unhappiness
How will you do good deeds?
Again, when there are no good deeds,
How will you get to Nirvana?
In this world the best friend
Is knowledge firmly acquired.
That, no thief can steal away.
And in your next existence too
Knowledge will follow you
And happiness bring you.

All mankind note this way
(Follow it each day.)

Chaturinga Bala and
Nemyo Min Tin Kyaw Khaung.

Chaturinga Bala lived in the 14th. century C.E. and Nemyo Min Tin Kyaw Khaung in the 19th. century. The former wrote his "Lokaniti" in Pali verses and the latter later rendered it into melodious Burmese poetical language.
Born in Prome district, Chaturinga Bala distinguished himself in the reign of King Ngah Sih Shin Kyawswa of Pinya (1342-1350 C.E.) and after that served as Home Minister to King Leh Sin Shin (also known as Thihathu) who reigned 1350-1359 C.E.)
Nemyo Min Tin Kyaw Khaung rose to fame in the reign of King Thibaw (1878-1885 C.E.) as a significant contributor to Burmese aesthetic thought.

ခါနဖဲ့

မတူလွန်ချင်း၊စွန့်ကြဲပြင်းလျက်၊ ဖြောင့်စင်းသဒ္ဓါ၊ လှုံ့လံပါလည်း၊ သာသနာ
ပြင်ပ၊ သို့ကာလတွင်၊ မရလှုံ့ခံ၊ စိတ်ကြံစိုက်စိုက်၊ နှစ်ခြိုက်ခြိုက်လျှင်၊ မကြိုက်
သောအား၊ ကျိုးနည်းပါးသည်၊ နတ်သားဒေဝ၊ အကဲ့ရ။

သို့မှာမဆို၊ ကသိုလ်မည်၊ မိမိချည်းသာ၊ မျှားစွာအလှူ၊ ပေးလျှင်မူလည်း၊
ထူသနောင်လာ၊ သံသရာတွင်၊ ဥစ္စာဖြင်ပြား၊ ပစ္စည်းကုထံ၊ ခြေရံမရှိ၊ ဖြစ်ရာဘိ၏။

မိမိလည်းလှူ၊ သူတပါးကို၊ စီးပွါးလိုထွေ၊ နှိုးဆော်ပေ၍၊ ညီစေသမူ၊ ကုသိုလ်
ပြုမူ၊ ထူသသူကား၊ ဤလူအဖြစ်၊ ခန္ဓာပစ္စက၊ မြတ်စစ်ချမ်းသာ၊ နောင်ခါကောင်း
ကြွယ်၊ စည်းစိမ်ကျယ်လျက်၊ ပေါကြွယ်ခြွေရွေ့မျိုးဆွေရံဝန်း၊ လည်ိုထွန်း၏။

တိုက်တွန်းကောင်းမှ၊ ပြုစေသူ့ကို၊ ကုသိုလ်နှိုင်းညှိ၊ မိမိမလှူ၊ နေဘိမူကား
ထိုသူနောင်ခါ၊ ဖြစ်မျှားစွာဠှ်၊ ဥစ္စာပစ္စည်း၊ ချို့တဲ့နည်း၍၊ ပေါပည်းခြွေရွေ
ရံအုပ်ထွေနှင့်၊ မျိုးဆွေပုံယင်၊ သားမြေးဖြင်၏။

DONATIONS

(Dana)

"Unsimilar is human destiny.
At the time true religion is no more
Some will still be full of faith
And desirous of giving in charity;
Though they will see no worthy recipients
Yet with genuine devotion
They will give gifts
To those they do not like
And the result will be poor."
Thus spoke Buddha to Angura Deva.

He who does not urge other men
To do meritorious deeds,
But practices his largess alone,
Will in future rebirths
Have many possessions
But no attendants at all.

He who gives and urges others
To give things in charity
Will be reborn rich
Surrounded by numerous attendants
And holding vast possessions.
He will be a shining moon
In the assembly of men.

He who earnestly exhorts others
To give donations freely,
While himself offering nothing,
In future rebirths will be
Deficient in material belongings
Yet many attendants and relatives
Sons and grandsons will be
In his entourage.

အကြင်သူသည်၊ အလှူကောင်းမှု၊ မပြုမိမိ၊ မည်မမည်တတ်၊ မကြည်ညှတ်မှု၊ ငတ်မွတ်ခွါရှောင်း၊ ဘဝပြောင်းသော်၊ ဆိုးကောင်းဖြစ်ဟုတ်၊ ဟင်းရွက်ပြုတ်မျှ၊ ပလုပ်ပလောင်း၊ ဝမ်းခေါင်းပြည့်ဝ၊ တရဏမျှလျင်၊ စားရမတတ်၊ ထမင်းစင်ကား၊ ဝေးကျင်လှစွာ၊ လူ့ပြိတ္တာဟု၊ ခြမ်းသာမရှု၊ ဝမ်းမဝသည်၊ ဒုက္ခပုပန်ဆင်းရဲတည်း။

"ရှင်တေဇောသာရ"

Whosoever
Neither himself is munificent
Nor urges others to be
Will encounter evil fate
After his body's dissolution:

Never feeling satiated,
Scarcely finding eating plants,
Showing hunger day and night,
He will become a hungry spirit—
Meeting all kinds of misery.

Shin Tezothara.
(Date unavailable)

The Buddhists believe that munificence (the giving of gifts) is one of the highest and most noble virtues. Charity (in Pali *Dana*) always leads to happy rebirths on earth or in a heaven of the *Devas* (Gods). In the practice of giving the Burmese excel other nationalities. (F.L.)

မင်္ဂလမ်းကြီး ဆုရည်ရွယ်။

ခမြွေရစ်ကယ်တဏှာနှင့်၊ အဝဇ္ဇာအာသဝ၊ ကင်းပါဂေယ်

သည်သန္ဓေ သေစုတိငယ်က၊ မျှော်ပါဘိကသ္မယ္ဗျာယ်၊

ဘယ်ဝယ်မှ မခွင်း။

ဖော်မဆောင်၊ ခမိုလိုင်ဂချောင်သိ၊ ခါဇရောင်ယ

ဒဒေ့ကို၊ ငြိုးငွေ့လေခြင်း။

REMORSE

To gain the prize of Illumination
I have made up my mind.
Then I shall have liberation
From the bondage of craving (*Tanha*)
The all consuming darkness
Of ignorance (*Avijja-asava*).

Seeking a womb for rebirth
In other after-death conditions
Many times I have experienced
Different forms.
But in whatever sphere
Never can it be pure.

Thus no longer do I seek a consort,
Satiated with a layman's life,
I renounce it all and go
To muse in the *Dhamma* cave.

U Khaing.

The *Dhamma* cave is a cave for meditation.

ပူသမျှ

ပူသမျှမူစလို့တင်လိုက်မယ်၊
ကမ္ဘာမီးဗျာကြီးသူ ဒုက္ခဆွေးတာက၊ ကွေက်မလယ်၊ ။

သူရိယာခုနစ်စင်းကဲ့သို့၊ ပူညီတာအလွန်ပြင်းပါဘိ၊
ရင်တွင်းမှာတဲ့ မလင်းနှယ်၊ ယွင်းကွယ်လို့သေခမန်း၊ ။

ယခုလေ၊ နုတမေဝါဝါဝင်းရယ်ဘို့၊ လေးဖေကို စေခြင်းရယ်နှင့်၊
အမယ်မင်း နှင်းရေနှင့်ဖျန်း။

"ဦးကြေးသိမ်း"

PAINFUL AS IT IS

Painful as it is...
Let me state my trouble.

How full of anguish most dire
Is one tormented by Universal Fire.
As if seven suns blazed fiercely
Equally burning is pain the world-round.
Nowhere can a cool spot be found.
My heart's trouble seems a death agony.

But presently beautiful maidens appear.
"If you want to alleviate my pain,
Sprinkle me with rose scented rain."

U Kyaw Thamee.

Poetess U Kyaw Thamee was a daughter of the poet U Kyaw who lived in the reign of King Mindon (1853-1878 C.E.) and who had received unanimous acclaim as a poet of extraordinary talent.

By Universal Fire is meant the catastrophic fire which will destroy and consume our universe at the end of the *Kalpa* according to Buddhist beliefs.
Kalpa is the "World Age" or "World Cycle" extending to millions of years.

ဇွဲခွင့်မပန်

လူ့အဖြစ်တွင်မှ၊ ခုအသစ်ကြုံလှာပြန်၊
ဟို့မစဲ၊ မှို့စွဲအောင် လောင်စာနှင့်၊ သံဘက်ခါ
တိုင်တိုင်လဲလို့၊ ဖိန်းန္ဒဲခါမြန်မြန်ဆင့်စေတော့၊
ခွင့်မဖန်၊ ။

ဟိုရွေးခါနေ့လပြောင်းရင်လှ၊ ပြေကောင်းတဲ့
ပြေသင့်တန်၊ ကြံဖန်လို့ပစိတ်စဲ့၊
မေကွက်ကိုရှာ၊ နေ့ရက်ကြာသာကြာတော့၊
မင်္ဂလာပုသိန်ထည်နှင့်၊ မောင့်မျက်ရည်ကြည်ကြည်စိုကို၊
ဖုန်းတို့မစဲ။ ။

"ဦးကြေးသိမ်း"

NO COOLING OF ANGUISH

In human life
We meet constant renewal.
Slowly like tree-cotton
Burning without ceasing
Day after tomorrow and the next
One day after another day
Descends upon us
But there is no cooling of anguish.

Though the sun and the moon
Will not change in the future
Always shall I seek succor
And seeking it I shall fret.
My anguish I try to forget.
But no!
Day after day anguish lingers;
My tears run in a steady flow.
"Oh, softly dry them one by one
With the best cloth of Bassein."

U Kyaw Thamee.

ဓမ္မတာ (မျက်မြေလက်ခံ)

သုဘည်းတယောက်၊ ကောင်းဘိုရောက်မှ၊
သုဘယောက်မှာ၊ ပျက်လင့်တာသာ - ဓမ္မတာဘည်း။

ရှေအိမ်နန်းနှင့်၊ ကြင်နှန်းလည်းခံ၊ မတ်ပေါင်းရံလျက်၊
ပျော်ဝံရိပ်ငြိမ်၊ စည်းဝိမ်မကွာ၊
မင်းချမ်းသာကား၊ သမုဒ္ဒရာ၊ ရေမျက်နှာထက်၊ ခဏာက်သည်၊
ရေပွက်ပမာ - တသက်လျာဘည်း။
ကြင်နာသနား၊ ငါအားမသာ၊ ယခုလွှတ်လည်း၊
မလွှတ်ကြမှာ၊ လူတကာဘို့၊ ခန္ဓာခိုင်ကျည်
အတည်မမြဲ၊ ဖေါက်လဲ့တတ်သည်၊ မချုတ်စသာ - သဘ္ဘဝါတည်း။

ရှိခိုးကော်ရော်၊ ပူဇော်အကျွန်၊ ပန်ခဲ့တုံ၏၊
ခိုက်ကြုံဝိပါက်၊ သံသာစက်၌၊ ကြိုက်လတ်တွန်မှ၊
တုံ့မယူလို၊ ကြည်ညိုစိတ်သန်၊ သခင်မှန်ကို၊
ချန်ဘိစင်ဇစ်၊ အပြစ်မဲ့ရေး၊ ခွင့်လျှင်ပေး၏၊
သွေးသည်အနိစ္စာ - ငါ့ခန္ဓာတည်း။

"အနန္တသူရိယ"

THE NATURE OF THINGS

(Release from Anger)

Often a man suffers destruction
In order that another man
Might enjoy well-being.
Such is the nature of things!

A courtier's satisfaction
In enjoying kingly confidences
In golden palaces
And a King's own good fortune
Are merely bubbles
On the surface of a vast ocean
Momentary and evanescent.

If dictated by commiseration
I were to be released
And freed from execution
I would not escape Death.
Inseparable am I from *Karma*
All sentient beings
Being subject to dissolution.

Respectfully I salute His Majesty.
Should I again meet my Lord the King
In one of my future rebirths
In the cycle of *Samsara*
Begrudging him nothing
I would lovingly forgive him.
Impermanent is my body of blood.

Anantasuriya.

Anantasuriya was a chief minister in the Kingdom of Pagan under King Naratheinka (C.E. 1170-1173). When as a result of a palace revolution Naratheinka's brother Narapatisithu seized the throne, Anantasuriya was ordered to be executed. On the eve of his death he wrote this classical poem entitled "Dhammata" (The Nature of Things), which is one of the literary treasures of the world. (F.L.)

Karma can loosely be translated as destiny as ordained by the ethical consequences of one's acts in previous existences. *Samsara* is as explained before the cycle of deaths and rebirths until Nirvana is reached.

မှီငြမ်းပြုသောစာအုပ်များ။

၁. သိချင်းပဒေသာ။

၂. ကဗျာ့ပန်းကုံး။ ပါမောက္ခဦးမောင်။

၃. ကဗျာ့ပန်းကုံးအဖြေစု၊ ဟံသာဝတီ - ဦးဘရင်။

၄. ကဗျာ့ပန်းကုံးအဖြေသစ်၊ အယ်ဒီတာ - ဆရာမသဃ။

၅. ခန့်မှန်းမြန်မာစာ။ ဦးမောင်။

၆. တန်းမြင့်ကဗျာဖွဲ့နည်းကျမ်း။ ဦးဖိုးငွေ။

၇. ကဗျာ့ပန်းမြိုင်။ ဦးသိန်းနိုင်(ဝိဇ္ဇာ)။

၈. ခေတ်သစ် ကဗျာများ။ ဦးဝန်နှင့် ဦးသိန်းဟန်။

၉. စာဆိုတော်များ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဗိုလ်ကြီး ဘသောင်း။

SOURCES AND REFERENCES

(Titles of Works in Burmese)

1. Thi-khying padetha.
2. Kabyā pan-kon — Professor U E Maung
3. Kabyā pan-kon a-phye zon — Hanthawaddy U Ba Yin
4. Kabyā pan-kon a-phye thit — Editor Saya Magha
5. Khan hman Myan mā zā — U E Maung
6. Tan myin kabyā phve nyi kyam — U Pho Ngve
7. Kabyā pan-myaing — U Thein Naing (B.A.)
8. Khet-thit kabyā myā — U Wun and U Thein Han
9. Zasodaw myā atthuppatti — Bo-gyi Ba Thaung

BOTANICAL GLOSSARY

	PAGES	
Bodhi (*Bawdi*) Nyaung Bawdi ညောင်ဗေါဓိ	10	Bo-tree, Pipal (peepul) Ficus religiosa-Linn
Gangaw ကုံကော်	4	Poached-egg tree Mesua ferrea
Kan flower ခဲပွင့်	11	Carissa carandas-Linn
Kazoon creepers ကန်စွန်း	23, 28	Watercress Ipomea leaves
Khabaung vine or (*Kabaung*) leaves ခဲပေါင်း	15	Calamus longisetus
Khabaung tree	15	Strychnos nux blanda
Khatauk flowers (Kandauk) ခတောက်	28	Thalictrum foliolosum
Khatta flowers ခတ္တာ	15	Eurycles amboinensis
Kyaw (Akyaw) ကျော်	15	Acquillavia agallocha
Kala-met ကရမက်	15	Mansonia gagei
Kin-bon ကင်းပုံ	23	Acacia concinna DC. Acacia rugata-Lam
Lai-ka-nyo (Lai-ka-nyun) လယ်ကညှိုင်း	28	Asparagus racemosus

Mayo (Ma-yo) မရိုး	24	Milk weed Calotropis procera
Mayo gyi	24	Calotropis gigantea
Mi-chaung vine *Migyaung* မိကျောင်း	15	Crocodile flower Derris scandens
Nan-tha *Natha* နံသာ	15	Milletia ovalifolia
Natha-pyu နံသာဖြူ	15	Milletia piseidia
Natha-ni နံသာနီ	15	Red sanders Pterocarpus santalinos
Nwe-gyo (*kyo*) *Nwe-cho* နွယ်ချို	4	Burma liquorice Thurbergia laurifolia
Padauk ပိတောက်	5	Pterocarpus macrocarpus
Pet-sut ဖက်ဆွတ်	4	Eriobotrya bengalensis
Pilo ပိလော	23	Corchorous spp.
Sabe စပယ်	11	Jasmine Jasminum pubescens-Wild
Saga flowers စကား	17	Michelia champaca

Su-pou *Subok* *Subok-gyi* ဆူးပုပ်	23	Accacia pinnata
Tama တခ	10	The Persian lilac-Pride of China, India. Azadirachta indica-A Juss
Thabye သဖြေ	4, 10	Eugenia spp.
Tharaphi *Tharapi* သရဖီ	4	Laurel-Alexandrian Callophyllum amvenum-Wall ,, kunstlevi-King ,, parkavi-Fischer
Thazin သဇင်	10, 25	Orchid Bulbophyllum spp.

Burmese words for trees, shrubs, and flowers, often differ in different sections of the country. Naturally a single Burmese name will often apply to a great number of different latin botanical names and at this late date it is a little difficult to be positive just which specific latin-named plant a poet was seeing in his mind's eye. The above list was compiled with the help of some Burmese botanists and from the following:

List of Trees, Shrubs, Herbs, and Principal Climbers, Etc. Third, Revised and Enlarged Edition, by H.G. Hundley, B.Sc. (For. Rgn.) Silviculturist, Burma, and U Chit Ko Ko, Herbarium Curator 1961, Superintendent, Government Printing and Staty., Union of Burma, Rangoon.

Journal of the Burma Research Society Vol XXXIII Part II, A Key To The Trees and Shrubs of the University Estate, Rangoon by Nant Gladys Kwa.

A Check List of some Common Roadside and Garden Plants of Rangoon F.G. Dickason (unpublished pamphlet).